

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-900- 2165

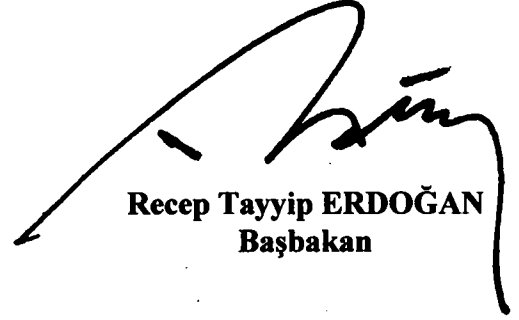
12 / 5 / 2014

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 5/5/2014 tarihinde kararlaştırılan "Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

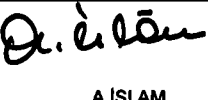

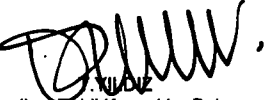

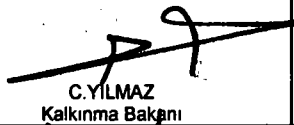

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T/ 712

MADDE 73-Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABACAN Başbakan Yardımcısı	 B. ATALAY Başbakan Yardımcısı	 E. İŞLER Başbakan Yardımcısı
 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 A. İSLAM Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Avrupa Birliği Bakanı	 F. İPLİK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 F. İŞLER Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.	 İ. GÜLLÜCE Çevre ve Şehircilik Bakanı	 A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	 N. ZEYBEKÇİ Ekonomi Bakanı
 E. ALTIN Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 H. FINCI Gümrük ve Ticaret Bakanı
 E. ALAN İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 A. İSLAM Ö. ÇELİK Kültür ve Turizm Bakanı V.	 M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı
 A. C. KILIÇ L. ELVAN Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı V.			

Dosya No:

101-900

706

TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 2- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) (1) sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılacak başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (3) sayılı Tarifesinin “Vergi Yargısı Harçları” bölümünün “I- Başvurma harcı” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılan başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- 1. Bölge idare mahkemeleri, başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşur.

2. Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur. Gerekli hallerde dairelerin sayısı, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca artırılıp azaltılabilir.

3. Dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.

4. Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır.”

MADDE 4- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemelerinin görevleri:

MADDE 3/A- Bölge idare mahkemeleri;

- İstinaf başvurularını inceleyip karara bağlar,
- Yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını kesin karara bağlar,
- Diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri:

MADDE 3/B- Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri şunlardır:

- Mahkemeyi temsil etmek.
- Bölge idare mahkemesi başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna başkanlık etmek, alınan kararları yürütmek.
- Bölge idare mahkemesi dairelerinden birine başkanlık etmek.

- d) Mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği önlemleri almak.
- e) Bölge idare mahkemesinin genel yönetim işlerini yürütmek.
- f) Bölge idare mahkemesi memurlarını denetlemek.
- g) Dairelerin benzer olaylarda kesin olarak verdikleri kararlar arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi için başkanlar kuruluna başvurmak.
- h) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

MADDE 3/C- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu, bölge idare mahkemesi başkanı ile daire başkanlarından oluşur.

2. Bölge idare mahkemesi başkanının bulunmadığı hallerde kurula daire başkanlarından en kıdemli olan başkanlık eder.

3. Daire başkanının mazereti halinde, o dairenin en kıdemli üyesi kurula katılır.

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

a) Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümünü belirlemek, daireler arasında çıkan işbölümü uyumsuzluklarını karara bağlamak.

b) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üeleriyle toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyumsuzluk bulunması halinde; re'sen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi halinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştay Başkanlığına iletmek.

d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak talepler hakkında 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu ve 40 ıncı maddeleri uygulanır.

6. Başkanlar kurulu eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Dairelerin görevleri:

MADDE 3/D- Bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri şunlardır:

a) İlk derece mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyerek karara bağlamak.

b) İlk derece mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.

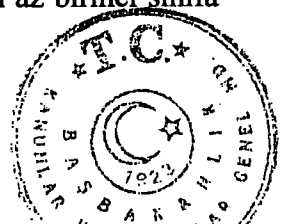
c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyumsuzluklarını çözmek.

d) Yargı çevresi içinde bulunan yetkili ilk derece mahkemesinin bir davaya bakmasına fiili veya hukuki bir engel çıktığı veya iki mahkemenin yargı çevresi sınırlarında tereddüt edildiği veya iki mahkemenin de aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hallerde; o davanın bölge idare mahkemesi yargı çevresi içinde bulunan başka bir mahkemeye nakline veya yetkili mahkemenin tayinine karar vermek.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üelerin nitelikleri ve atanmaları:

MADDE 3/E- 1. Bölge idare mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üeleri ise en az birinci sınıfa

ayrılmış olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

2. Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyeleri, istekleri olmaksızın dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamazlar; ancak ihtiyaç bulunması halinde muvafakatleri alınarak veya haklarında yapılacak soruşturma sonunda görev yeri veya görevlerinin değiştirilmesine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilebilir.

3. Danıştay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge idare mahkemesi başkanı veya daire başkanı olarak atanabilir. Bu şekilde atananların başka bir bölge idare mahkemesine atanmalarında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atananlar, Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Danıştay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Danıştay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Danıştay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, Danıştay üyeleri tarafından Danıştayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.

Toplantı ve karar:

MADDE 3/F- 1. Her daire, bir başkan ve iki üyenin katılımıyla toplanır. Görüşmeler gizli yapılır, kararlar çoğunlukla verilir.

2. Hukuki veya fiili nedenlerle bir daire toplanamazsa, başkanlar kurulunun kararıyla diğer dairelerden; bu da mümkün olmazsa, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca diğer bölge idare mahkemelerinden yetkili olarak görevlendirilen üyelerle eksiklik tamamlanır.

3. Daire başkanının hukuki veya fiili nedenlerle bulunamaması halinde dairenin en kıdemli üyesi daireye başkanlık yapar.

Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu:

MADDE 3/G- 1. Her bölge idare mahkemesinde bir bölge idare mahkemesi adalet komisyonu bulunur.

2. Komisyon, bölge idare mahkemesi başkanının başkanlığında, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca daire başkanları arasından belirlenen iki asıl üyeden oluşur. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ayrıca daire başkan veya üyeleri arasından iki yedek üye belirler. Başkanın yokluğunda asıl üye olan kıdemli daire başkanı, asıl üyelerin yokluğunda ise kıdemine göre yedek üyeler komisyona katılır.

3. Komisyon eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir.

4. Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 113 ila 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

Müdürlükler:

MADDE 3/H- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri müdürlüğü ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlükler kurulur.

2. Her müdürlükte bir müdür ile yeterli sayıda memur bulunur.”

MADDE 5- 2576 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Müdürlükler ve mahkeme memurları:

MADDE 12- 1. Her mahkemede bir yazı işleri müdürlüğü kurulur.

2. Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde ayrıca idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulur.

3. Her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunur.”

MADDE 6- 2576 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yer alan “onmilyon lirayı” ibaresi “bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 2576 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- 1. Adalet Bakanlığı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesinde öngörülen bölge idare mahkemelerini kurar. Bölge idare mahkemelerinin kuruluşları, yargı çevreleri ve tüm yurttta göreve başlayacakları tarih, Resmî Gazetede ilân edilir. Mevcut bölge idare mahkemeleri, ilan tarihine kadar faaliyetlerine devam ederler.

2. İlan tarihi itibarıyla, mevcut bölge idare mahkemelerinde bulunan dosyalar; yargı çevreleri dikkate alınarak 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerine devredilir ve ilgili dairelere tevzi edilir.

3. 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemeleri göreve başlamadan önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu mahkemelerin başkanları, daire başkanları ve üyelerinin atamaları yapılır. Bölge idare mahkemelerinde görev yapacak diğer personelin atamaları da aynı süre içinde yapılır.

4. 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin adalet komisyonları da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca Resmi Gazetede yapılacak ilan tarihi itibarıyla oluşturulur.”

MADDE 8- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hakim kararına karşı ise itiraz yoluna” ibaresi “ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “itirazlarda” ibaresi “istinaflarda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 2577 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İvedi yargılama usulü

MADDE 20/A- 1. İvedi yargılama usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır:

a) İhalden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.

b) Acele kamulaştırma işlemleri.

c) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.

d) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirmesi sonucu alınan kararlar.

f) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları.

2. İvedi yargılama usulünde:

a) Dava açma süresi otuz gündür.

b) Bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

c) Yedi gün içinde ilk inceleme yapılır ve dava dilekçesi ile ekleri tebliğe çıkarılır.

d) Savunma süresi dava dilekçesinin tebliğinden itibaren onbeş gün olup, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla onbeş gün uzatılabilir. Savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır.

e) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez.

f) Bu davalar dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır. Ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.

g) Verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

h) Temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Bu Kanunun 48 inci maddesinin altıncı ve yedinci fıkrası hükümleri saklıdır.

ı) Temyiz dilekçelerine cevap verme süresi onbeş gündür.

j) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıalar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verir. Aksi halde gerekli inceleme ve tahkikatı kendisi yaparak esas hakkında yeniden karar verir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan temyizi haklı bulunduğu hallerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.

k) Temyiz istemi en geç iki ay içinde karara bağlanır. Karar en geç bir ay içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 11- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İstinaf:

MADDE 45- 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak;

a) İlk, orta ve yükseköğrenim öğrencilerinin not tespitleri ile bu öğrencilere uyarma ve kınama niteliğinde disiplin cezası verilmesine ilişkin işlemlere,

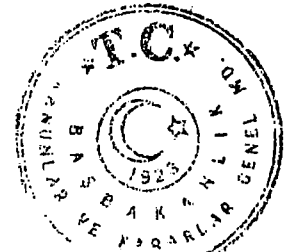
b) Kamu görevlilerinin lojman ve izin işlemlerine,

c) Kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının üyelerine uyarma ve kınama niteliğinde disiplin cezası verilmesine ilişkin işlemlere,

d) Asker ailelerine yardımla ilgili işlemlere,

e) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan sosyal yardımlarla ilgili işlemlere,

f) 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlere,

karşı açılan davalar ile konusu beşbin Türk Lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.

3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.

4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu halde bölge idare mahkemesi işin esası hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması halinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hakim tarafından bakılmış olması hallerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.

6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir.

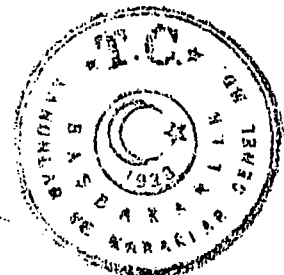
7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.

8. İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz.”

MADDE 12- 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 46- Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde temyiz edilebilir:

- a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- b) Konusu yüz bin Türk Lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.
- c) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- d) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.
- e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.
- f) İmar planları ile Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kararlarına karşı açılan iptal davaları.”

MADDE 13- 2577 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemece” ibareleri “bölge idare mahkemesince” şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan “mahkemeye” ibaresi “bölge idare mahkemesine”, “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” ve “otuz” ibaresi “onbeş” şeklinde; dördüncü fıkrada yer alan “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” şeklinde; beşinci fıkrada yer alan “mahkemece” ibaresi “bölge idare mahkemesince” şeklinde; altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkeme veya Danıştay daire başkanı” ibaresi “mercii” ve “onbeş” ibaresi “yedi” şeklinde; ikinci cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “ilgili mercii” şeklinde; üçüncü cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “mercii” şeklinde; dördüncü cümlesinde yer alan “Mahkemenin veya Danıştay dairesinin” ibaresi “İlgili merciiin” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yapılması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kesin bir karar hakkında olması” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyiz kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hallerde, 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir.”

MADDE 14- 2577 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar:

MADDE 49- 1. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Kararı hukuka uygun bulursa onar. Kararın sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaz veya eksik bulursa, kararı, gerekçesini değiştirerek onar.

b) Kararda yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmayan maddi hatalar ile düzeltilmesi mümkün eksiklik veya yanlışlıklar varsa kararı düzelterek onar.

2. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması,

sebeplerinden dolayı incelenen kararı bozar.

3. Kararların kısmen onanması ve kısmen bozulması hallerinde kesinleşen kısım Danıştay kararında belirtilir.

4. Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde bu madde ile ısrar hariç 50 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

5. Temyize konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim aynı davanın temyiz incelemesinde görev alamaz.”

MADDE 15- 2577 sayılı Kanununun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 50- 1.** Temyiz incelemesi sonucunda verilen karar, dosyayla birlikte kararı veren mercie gönderilir. Bu karar, dosyanın geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde taraflara tebliğ edilir.

2. Temyiz incelemesi sonucunda verilen bozma kararı üzerine ilgili mercii, dosyayı öncelikle inceler ve varsa gerekli tahkik işlemlerini tamamlayarak yeniden karar verir.

3. Bölge idare mahkemesi, Danıştayca verilen bozma kararına uyabileceği gibi kararında ısrar da edebilir.

4. Danıştayın bozma kararına uyulduğu takdirde, bu kararın temyiz incelemesi, bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak yapılır.

5. Bölge idare mahkemesi, bozmaya uymayarak kararında ısrar ederse, ısrar kararının temyizi halinde, talep, konusuna göre Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelenir ve karara bağlanır. Danıştay İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulları kararlarına uyulması zorunludur.”

MADDE 16- 2577 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin başlığı “Kanun yararına temyiz” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip” ibaresi “İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “mahkeme veya Danıştay” ibaresi “mercii” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin başlığında yer alan “itiraz” ibaresi “istinaf” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “itiraz yoluna” ibaresi “istinaf yoluna” şeklinde; “itirazı” ibaresi “istinaf başvurusunu” şeklinde ve son cümlesinde yer alan “kararların temyizi” ibaresi “kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin başlığı “Yargılamanın yenilenmesi usulü.” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “53, 54 ve bu” ibaresi “Bu madde ile 53 üncü” şeklinde değiştirilmiş; üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “ve kararın düzeltilmesi” ibareleri ile beşinci fıkrasında yer alan “ve kararın düzeltilmesinde” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

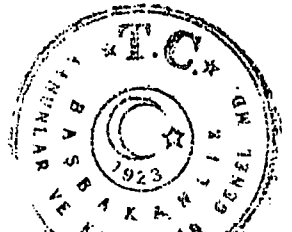
“GEÇİCİ MADDE 8- 1. Bu Kanunla idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin tüm yurttan göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.

2. Bu maddenin yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edilir.”

MADDE 20- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kanunun 17 nci maddesindeki” ibaresi “Kanunda öngörülen” şeklinde ve “onmilyon lirayı” ibaresi “bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmüç hukuk, onbeş ceza dairesi” ibaresi “otuzsekiz daire” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 2797 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan “dördü” ibareleri “altısı”, “sekiz” ibaresi “oniki”, “ikisi” ibareleri “dördü” ve “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 2797 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının başına “Daireler, hukuk veya ceza dairesi olarak Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenir.” cümlesi eklenmiş; birinci fıkrasında yer alan “arasındaki” ibaresi “hukuk veya ceza dairesi olarak belirlenmesi ile aralarındaki” şeklinde ve “üçte” ibaresi “onda” şeklinde değiştirilmiş; mevcut birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerinde yer alan “işbölümü” ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkumiyet dışındaki kararlarda ise iddianamedeki nitelendirme esas alınır.”

MADDE 24- 2797 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “lüzumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “Yargıtayda görev yapan birinci sınıf” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 25- 2797 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için en az on yıl, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili seçilebilmek için en az beş yıl, daire başkanı seçilebilmek için en az üç yıl süreyle Yargıtay üyeliği yapmış olmak zorunludur.”

MADDE 26- 2797 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Genel Sekreterin nitelikleri, seçimi ve görev süresi:

MADDE 30/A- Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Birinci Başkan tarafından seçilir.

Genel Sekreterin görev süresi iki yıldır. Ancak bu süre sona ermeden Birinci Başkanın görevinin sona ermesi halinde Genel Sekreterin görevi de sona erer. Görevi sona eren Genel Sekreter bir kez daha seçilebilir.”

MADDE 27- 2797 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Her üye, ancak bir adaya oy verebilir.” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 28- 2797 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki” ibareleri “üç”, “bir” ibareleri “iki” şeklinde değiştirilmiş ve birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şarttır.” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 29- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunar.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut hâlleriyle ilgili daireye gönderilir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararının Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girmesinden itibaren onbeş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir. Yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulu, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını gözönünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcıları bu Kanunda yapılan değişikliğe uygun olarak yeniden seçilir.”

MADDE 30- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Bakanlık” ibaresinden sonra gelmek üzere “merkez ve taşra”, “ilgili” ibaresinden sonra gelmek üzere “adaylık,” ibareleri eklenmiş; (d) bendinde yer alan “Eğitim” ibaresi “Personel eğitim merkezleri ile diğer eğitim” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- 2992 sayılı Kanuna 34 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

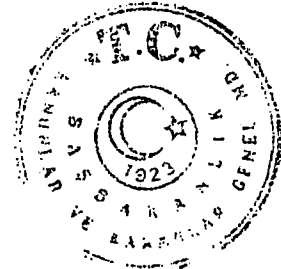
“Personel Eğitim Merkezleri

MADDE 34/A- Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde eğitim gören personel hariç olmak üzere Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı personelinin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları, Eğitim Dairesi Başkanlığınca düzenlenir. Eğitim programlarının uygulanması amacıyla Bakanlıkça uygun görülecek yerlerde Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı Personel Eğitim Merkezleri kurulur.

Bakanlık, bu programların uygulanması için eğitim ve öğretimle ilgili her çeşit tedbiri alır ve ilgili kurum, kuruluş ve kurullarla işbirliği yapar.

Eğitime alınacak personelin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri ile eğitim merkezlerinin sekretarya, insan kaynakları, destek, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, sağlık ve güvenlik, bilgi işlem, istatistik, arşiv ve dokümantasyon, strateji geliştirme, dış ilişkiler, proje ve enformasyon gibi hizmetleri; bir müdür ve iki müdür yardımcısının sorumluluğunda görev yapan yeteri kadar şube müdürlüğü ve idari personel eliyle yürütülür.

Eğitim merkezi müdürü, birinci sınıfa ayrılmış adli ve idari yargı hâkim ve savcılar arasında; müdür yardımcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Bakanlık hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasında muvafakatleri alınarak Adalet Bakanınca atanır.

Eğitim merkezleri Şube m¼d¼rl¼klerine; Bakanlık merkez ve taşra teŐkilatında g¼rev yapan Şube m¼d¼rleri, yazı işleri m¼d¼rleri, idari işler m¼d¼rleri, bilgi işlem m¼d¼rleri ile bunlarla aynı d¼zeydeki g¼revliler arasından Bakanlıkça atama yapılıır.

Eğitim merkezlerinde Eğitim Dairesi Başkanının talebi ¼zerine yetkili kurul ve organlarınca uygun g¼r¼len yeteri kadar Yargıtay ve Danıştay ¼yesi, y¼ksek¼đretim kurumları ¼đretim elemanı, adli ve idari yargı hâkim ve savcıları, noterler, meslekte fiilen on yılını tamamlamış avukatlar ile uzman psikolog, psikiyatır, pedagoğ, sosyal çalıŐmacılar ve ihtiyaç duyulan diğer alanlarda konusunda uzman kişiler, Bakanlık tarafından ders vermekle g¼revlendirilebilir. Uygun g¼rme kararı; Yargıtay ¼yeleri hakkında Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştay ¼yeleri hakkında Danıştay Başkanlık Kurulu, noterler hakkında T¼rkiye Noterler Birliği Y¼netim Kurulu, adli ve idari yargı hâkim ve savcıları hakkında Bakanlık tarafından verilir.

Eğitim merkezlerinde ders vermekle g¼revlendirilenlere, okuttukları ders sayısına g¼re Adalet Bakanlığınca tespit edilen esaslar ve B¼te Kanunu h¼k¼mleri uyarınca, ders ve ek ders ¼creti ¼denir.

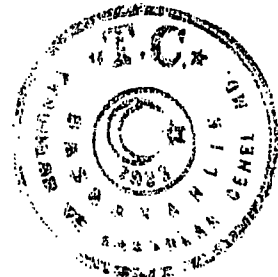
Eğitim merkezlerinde adaylık, hizmet ¼ncesi ve hizmet içi eğitime alınacak personel, kapasite ve ihtiyaç durumuna g¼re Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Eğitim merkezlerinde y¼r¼t¼lecek eğitim ve ¼đretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı M¼steŐarı, Personel Genel M¼d¼r¼, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun kendi ¼yeleri arasından seçecekleri birer ¼ye, T¼rkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Y¼ksek¼đretim Kurulunun T¼rkiye'deki hukuk fak¼ltelerinin ¼đretim ¼yeleri arasından seçeceği bir ¼ye, T¼rkiye Barolar Birliği Y¼netim Kurulunun en az onbeş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir ¼yeden oluŐan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen ¼yelerin g¼rev s¼resi d¼rt yıl olup s¼resi dolan ¼yeler tekrar seçilebilir. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli g¼rd¼đ¼ takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekreatarya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca y¼r¼t¼l¼r. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı M¼steŐarı Kurula başkanlık eder. 6245 sayılı Harcırah Kanunu h¼k¼mleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu ¼yelerine her toplantı için (1000) g¼sterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ¼creti ve huzur hakkı ¼denir.

Personel eğitim merkezlerinde hizmet ¼ncesi eğitime alınanların resmi kıyafet ve harlıklarına ilişkin b¼l¼m¼ hariç, 29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununun 14 ¼nc¼ maddesi uyarınca işlem ve uygulama yapılıır.

Eğitim merkezleri ve Eğitim Kurulunun kuruluş, g¼rev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ve maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca hazırlanacak y¼netmelikle d¼zenlenir.”

MADDE 32- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı T¼rkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eğitim” ibaresinden sonra gelmek ¼zere “ile adli ve idari yargı hâkim ve savcılarına y¼nelik meslek içi eğitim” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33 – 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mülga üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri tek hâkimlidir.”

“Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri ikiyüzelli bin Türk Lirasının üzerinde olan dava ve işler ile dava değerine bakılmaksızın;

1. İflas, iflasın ertelenmesi, iflasın kaldırılması, iflasın kapatılması, konkordato ve yeniden yapılandırmadan kaynaklanan davalara,

2. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda hâkimin kesin olarak karara bağlayacağı işler ile davalara,

3. Şirketler ve kooperatifler hukukundan kaynaklanan genel kurul kararlarının iptali ve butlanına ilişkin davalara, yönetim organları ve denetim organları aleyhine açılacak sorumluluk davalarına, organların azline ve geçici organ atanmasına ilişkin davalara, fesih, infisah ve tasfiyeye yönelik davalara,

4. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa ve 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununa göre yapılan tahkim yargılamasında; tahkim şartına ilişkin itirazlara, iptal davalarına, hakemlerin seçimi ve reddine yönelik davalar ile yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizine yönelik davalara,

ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır. Heyet halinde bakılacak davalarla ilgili olmak üzere, dava açılmadan önce veya açıldıktan sonra talep edilen ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler de heyet tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu fıkrafta belirtilen dava ve işler dışında kalan uyuşmazlıklar mahkeme hâkimlerinden biri tarafından görülür ve karara bağlanır. Başkan ve üye hâkimler arasında dağılıma ilişkin esaslar, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilir.”

MADDE 34- 5235 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sulh ceza hâkimliği

MADDE 10- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmuştur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla sulh ceza hâkimliği kurulabilir. Bu durumda sulh ceza hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

Sulh ceza hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

Sulh ceza hâkimliği, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu gözönünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur.

Sulh ceza hâkimliği buldukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, buldukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idarî sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir sulh ceza hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir.”

MADDE 35- 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesine “sulh ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “hâkimliği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 36- 5235 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına veya Cumhuriyet başsavcılığına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge adliye mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atananlar, Yargıtay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Yargıtay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Yargıtay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.”

MADDE 37- 5235 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “başkan ve üyeleri ile” ibaresi “başkanı, daire başkanları, üyeleri,” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Daire kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde temyiz başvurusu yapılabilir.”

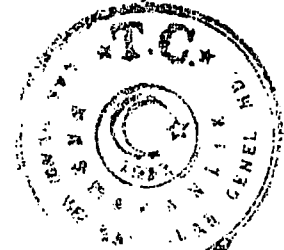
MADDE 38- 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasına “adalet komisyonlarının denetimleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 39- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunla, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yetkilendirme veya tayin işlemleri yapılır ve bu mahkemelerin heyet halinde çalışmaya başlayacakları tarih belirlenerek Resmî Gazetede ilân edilir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen ve ilân edilen tarihe kadar tek hakimle çalışmaya devam eder.”

MADDE 40- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Birinci fıkra kapsamına giren hallerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.”

MADDE 41- 5237 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına “ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturması ya da”, “talep üzerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma ya da” ibaresi; üçüncü fıkrasına “nedeniyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturulacağına ya da” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42- 5237 sayılı Kanununun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, oniki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,

d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 43- 5237 sayılı Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

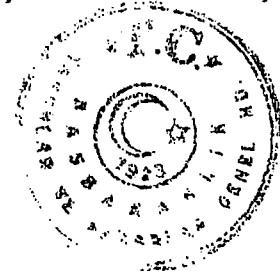
(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın, (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 44- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan iki” ibaresi “iki yıldan beş” şeklinde değiştirilmiş, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 45- 5237 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmolunur.” ibaresi “, fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi halinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

MADDE 46- 5237 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkroda yer alan “iki yıldan beş” ibaresi “üç yıldan yedi” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (d) bendine “kilit açmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kilitlenmesini engellemek” ibaresi eklenmiş, (g) bendinde yer alan “Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, fıkroda yer alan “üç yıldan yedi” ibaresi “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“h) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,”

“(5) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 47- 5237 sayılı Kanununun 143 üncü maddesinde yer alan “üçte birine kadar” ibaresi “yarı oranında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48- 5237 sayılı Kanununun 152 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı” ibaresi “dört”, ikinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “bir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 49- 5237 sayılı Kanununun 188 inci maddesinin, birinci fıkrasında yer alan “on yıldan az olmamak üzere” ibaresi “yirmi yıldan otuz yıla kadar” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “beş yıldan onbeş yıla kadar” ibaresi “on yıldan az olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması halinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası onbeş yıldan az olamaz.”

“(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 50- 5237 sayılı Kanununun 190 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki yıldan beş” ibareleri “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 51- 5237 sayılı Kanununun 191 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

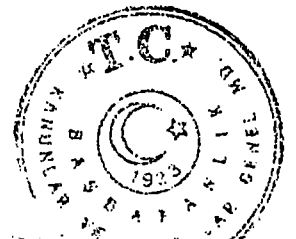
“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak

MADDE 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi halinde denetimli serbestlik süresi içerisinde tedaviye tabi tutulabilir.

(4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;

a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, halinde, hakkında kamu davası açılır.

(5) Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

(6) Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkra tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

(7) Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkra belirtilen yükümlülüklerle aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

(8) Bu Kanunun;

a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,

b) 190 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,

suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması halinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(9) Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemesi Kanununun, kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171 inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231 inci maddesi hükümleri uygulanır.”

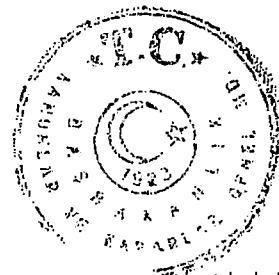
MADDE 52- 5237 sayılı Kanunun 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya yapılmakta olan bir soruşturmada,” ve “şüpheli veya” ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.”

MADDE 53- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine” ibaresi “ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine” şeklinde; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde; dördüncü fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hakimliği” şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesinin” ibaresi “sulh ceza hâkimliğinin” şeklinde değiştirilmiştir.

“(3) Sulh ceza hakimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.”

MADDE 54- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(8) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde kişi hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Mahkeme, sanığın bir yıldan fazla olmamak üzere belirleyeceği bir süre zarfında denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenecek yükümlülüklerle tabi tutulmasına karar verebilir. Denetim süresi içinde dava zamanasını durur.”

MADDE 55- 5271 sayılı Kanunun 260 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurabilirler.”

MADDE 56- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; o yerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) İtiraz üzerine ilk defa sulh ceza hakimliği tarafından verilen tutuklama kararlarına itiraz edilmesi durumunda da (a) bendindeki usul uygulanır. Ancak, ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hakimliği karar veremez.”

MADDE 57- 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurabilirler.”

MADDE 58- 5271 sayılı Kanunun 279 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar itiraza tabidir.”

MADDE 59- 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “303 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı halinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,” ibaresi eklenmiş; (c) bendinde yer alan “ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak” ibaresi, yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar.”

MADDE 60- 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “suç niteliğini değiştirmeyen” ibaresi “her türlü” şeklinde değiştirilmiş; (f) bendinde yer alan “bölge adliye mahkemesince verilen beraat kararları ile” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkranın (c), (e) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dahil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,”

“e) Sadece eşya veya kazanç müsaderesine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,”

“g) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,”

MADDE 61- 5271 sayılı Kanunun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.”

MADDE 62- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasına “bakımından” ibaresinden sonra gelmek üzere “ağır ve somut” ibaresi eklenmiştir.

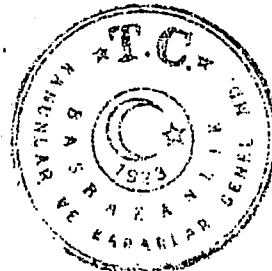
MADDE 63- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin başlığında yer alan “Mükerrirlere” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bazı suç faillerine” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülöklere ve yasalara aykırı hareket eden mükerrirler, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi onbeş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet halinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyurturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlölüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:

- a) Tıbbi tedaviye tabi tutulmak.
- b) Tedavi amaçlı programlara katılmak.

c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak.

d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşmaktan yasaklanmak.

e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak.

f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak.

(10) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 64- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) Kanunlarda sulh ceza mahkemesi veya sulh ceza hâkimine yapılan atıflardan,

a) İdari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurulara, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli karar ve işlemlere ve kanunlarda sulh ceza mahkemesince veya hâkimince verilmesi öngörülen karar veya işlemlere ilişkin olanlar sulh ceza hâkimine,

b) Yargılamaya ilişkin olanlar asliye ceza mahkemesine veya hâkimine, yapılmış sayılır.”

MADDE 65- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sulh ceza mahkemeleri kaldırılmıştır.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimlikleri kurulur.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine devredilir.

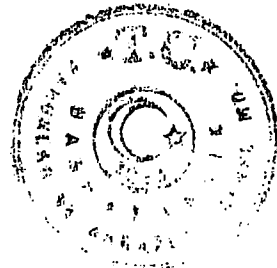
(4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hakimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilir.

(5) Kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görev yapan hakimler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, sulh ceza hakimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde müktesepleri dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanır veya yetkilendirilirler.

(6) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemez.

(7) Sulh ceza hakimlikleri faaliyete geçirilinceye kadar, sulh ceza mahkemelerinin görev alanına giren her türlü kararı vermeye kaldırılan sulh ceza mahkemeleri yetkilidir. Kaldırılan mahkemelerde bulunan ve kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek mahkeme veya mahkemelere ya da hakimliklere devredilir ve müteakip işlem ve talepler bu mahkemelerce veya hakimliklerce yerine getirilir veya karara bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle hakkında kovuşturma yapılan kişilerle ilgili olarak 191 inci madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.”

MADDE 66- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat

MADDE 9/A- (1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 67- 5549 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası sekizinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı beş yüz bin Türk Lirasını geçemez.

(5) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için on milyon Türk Lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için bir milyon Türk Lirasını, her bir görevli için ise on bin Türk Lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) İdari para cezası kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare mahkemesine dava açılır.

(7) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.”

MADDE 68- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “olması halinde” ibaresi “olması veya başka kaçak eşyalarla birlikte bulunması halinde” şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrasında yer alan “yasal yollarla Türkiye’de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan” ibaresi yürürlükten kaldırılmış; onsekizinci ve ondokuzuncu fıkralarında yer alan “üç yıldan altı yıla kadar hapis” ibareleri “iki yıldan beş yıla kadar hapis” şeklinde, ondokuzuncu fıkrasında yer alan “on bin güne kadar” ibaresi “yirmi bin güne kadar” şeklinde değiştirilmiş; onsekizinci fıkrasında yer alan “yurda soka,” ve ondokuzuncu fıkrasında yer alan “veya yurda soka,” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 69- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinde yer alan “mahkemesini belirlemek.” ibaresi “mahkemesi ile sulh ceza hâkimliğini belirlemek.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 70- (1) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(2) Birinci fıkrada ihdas edilen kadrolar için yapılacak atamalarda 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

MADDE 71- Aşağıdaki hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri.

b) 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 47 nci ve 54 üncü maddeleri.

c) 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun;

1) 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sulh ceza,"

2) 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Sulh ceza ve" ibareleri.

ç) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1) 188 inci maddesinin ikinci fıkrası,

2) 238 inci maddesinin dördüncü fıkrası.

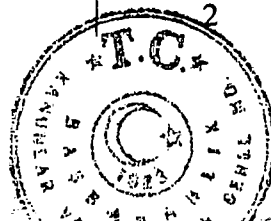
MADDE 72- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(1) SAYILI LİSTE

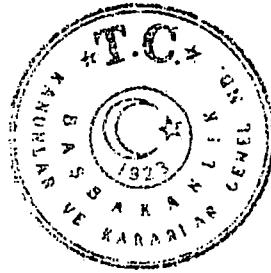
KURUMU		: ADALET BAKANLIĞI		
TEŞKİLATI		: TAŞRA		
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Şube Müdürü	1	8	8
GİH	Şube Müdürü	2	8	8
GİH	Şube Müdürü	3	8	8
GİH	Şube Müdürü	4	10	10
GİH	Şube Müdürü	5	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	10	10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	14	14
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	10	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	70	70
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	80	80
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	30	30
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	30	30
GİH	Memur	5	10	10
GİH	Memur	7	14	14
GİH	Memur	9	8	8
GİH	Memur	10	10	10
GİH	Santral Memuru	7	2	2
GİH	Santral Memuru	10	5	5
GİH	Şoför	7	10	10
GİH	Şoför	10	11	11
GİH	Sekreter	7	10	10
GİH	Sekreter	10	11	11
SH	Psikolog	4	11	11
SH	Psikolog	5	10	10
SH	Sosyal Çalışmacı	4	11	11
SH	Sosyal Çalışmacı	5	10	10
SH	Pedagog	4	11	11
SH	Pedagog	5	10	10
TH	Tekniker	3	3	3
TH	Tekniker	5	2	2

TH	Tekniker	7	2	2
TH	Teknisyen	3	7	7
TH	Teknisyen	5	7	7
TH	Teknisyen	7	7	7
YH	Aşçı	7	7	7
YH	Aşçı	10	7	7
YH	Aşçı	12	7	7
YH	Kaloriferci	8	1	1
YH	Kaloriferci	10	2	2
YH	Kaloriferci	12	4	4
YH	Hizmetli	10	21	21
YH	Hizmetli	11	21	21
YH	Hizmetli	12	21	21
TOPLAM			567	567

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Personel Eğitim Merkezi Müdürü	1	7	7
	Personel Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	5	14	14
TOPLAM			21	21

GENEL GEREKÇE

I- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek, Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Buna göre, toplumsal barışı korumak ve yeni suçların işlenmesini önlemek bakımından ceza kanunları önemli bir işlev görmektedir.

Güvenlik tedbirine ilişkin kurallar ile suç için öngörülen ceza miktarı, ceza hukukunun evrensel temel ilkeleri ve Anayasa'nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak belirlenen ceza politikasına göre düzenlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suçta hangi ölçüde cezai yaptırım uygulanacağı ve nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği izlenen suç siyaseti gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirindedir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda, nitelikli hırsızlık suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suçların cezalarının bir miktar artırılması öngörülmektedir.

Öte yandan, çocukların ve kadınların toplum içinde maruz kaldıkları cinsel şiddet, bu kişileri ve toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların mağdurlarının, özellikle çocukların ikincil örselenmesini asgariye indirmek ve maruz kaldıkları fiille ilgili soruşturma ve kovuşturma makamları önünde tekrar tekrar ifade vermelerini engellemek gerekmektedir. Hukuk devletinin temel amaçlarından olan bireyin korunması ilkesi, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilmektedir.

Türk Ceza Kanununun "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" Bölümünde yer alan 102, 103, 104 ve 105 inci maddelerinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına yer verilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu Kanunun yaklaşık dokuz yıllık uygulamasında, belirtilen suçlarla ilgili bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu sorunların çözümü amacıyla cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar yeniden düzenlenmekte ve bu suçlar için öngörülen cezalar önemli ölçüde artırılmaktadır.

Diğer yandan, uyuşturucunun aile ve iş yaşamına, çocuklara ve bağımlının fiziksel ve ruhsal sağlığına verdiği zararların tarifi ve tafisi mümkün değildir. Bu çerçevede, Anayasanın "Ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41 inci maddesinde, Devlete çocukların korunması için gerekli tedbirleri alma; "Gençliğin korunması" başlıklı 58 inci maddesinde ise, gençleri uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korumak için gerekli tedbirleri alma görevi verilmiştir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile kullanma suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 188, 190 ve 191 inci maddelerinde yapılan değişiklikle, bu suçlar için belirlenen cezalar bir miktar artırılmakta ve uyuşturucu ve uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanan tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri daha etkin hale getirilmektedir. Ayrıca, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekmek suçunun cezasında önemli miktarda artış yapılmaktadır.

II- Yargılama faaliyeti yapan ilk derece ceza mahkemeleri arasında sulh ceza, asliye ceza ayırımının olması, bu mahkemeler arasında sık sık görev uyuşmazlığı sorununu gündeme getirmektedir. Sulh ceza, asliye ceza mahkemesi ayırımı hâkimlerin yetkilerinin belirlenmesi

konusunda da sorunlara yol açmakta, tayinlerden sonra ayrı bir yetki kararname çıkıncaya kadar yargılama faaliyetlerinin aksamasına neden olabilmektedir. Üstelik her iki mahkemede aynı usul kurulları uygulanması nedeniyle yargılamanın hızlanması bakımından bu ayırımın pratikte bir faydası bulunmamaktadır. Nitekim, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu uygulamasında sulh ceza mahkemesi ile asliye ceza mahkemesinin uyguladığı usul hükümleri arasında farklılıklar bulunmakta ve sulh ceza mahkemesi görev alanına giren suçlar bakımından duruşma yapılmaksızın ceza kararı ile davalar sonuçlandırılabilmekteydi.

Ayrıca, mevcut sistemde, sulh ceza mahkemelerinde yargılama faaliyeti yanında müteferrik işler başlığı altında görülen işlerin miktarının çok fazla olması, ancak bu işlerin hâkimlerin terfilerinde dikkate alınmaması, bu işlerin önemsiz ya da niteliksiz kabul edilerek yeterince hassas ve dikkatli inceleme yapılmamasına neden olduğu sık sık dile getirilmektedir.

Tüm bu hususlar göz önünde bulundurularak, sulh ceza mahkemeleri kaldırılmakta ve bu mahkemelerin görev alanına giren suçların yargılması asliye ceza mahkemelerine devredilmekte, ayrıca soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek üzere sulh ceza hâkimlikleri oluşturulmakta, böylelikle koruma tedbirlerine ilişkin ihtisaslaşmasının sağlanması, temel hak ve hürriyetlerin daha etkin bir şekilde güvence altına alınması ve yargılama faaliyetlerinin daha adil bir noktaya taşınması amaçlanmaktadır.

III- İdari yargı ilk derece mahkemelerince verilen nihai kararların bir kısmı bölge idare mahkemesince, kalan kısmı ise Danıştay tarafından denetlenmektedir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinde itiraz üzerine bölge idare mahkemelerinde kesinleşecek davalar sayılmış olup, bunlar dışındaki tüm davalar temyiz üzerine Danıştay tarafından incelenmektedir. Bu uygulama sebebiyle idare ve vergi mahkemelerinin nihai karara bağladığı dosya toplamının yaklaşık yüzde yetmiş Danıştay'da yüzde otuzu ise bölge idare mahkemelerinde denetlenmektedir. Anılan iş yükü sebebiyle Danıştay'a gelen dosyaların kesinleşme süresi uzamaktadır. Bu bağlamda idari yargıda istinaf kanun yolunun getirilmesi konusu öteden beri yargı paydaşları arasında tartışılmaktadır.

Tartışmaların sonucunda varılan mutabakata bağlı olarak Tasarıyla bölge idare mahkemeleri istinaf mercii olarak yapılandırılmaktadır. Buna göre başvuru usulü ile inceleme ve yargılama usulüne ilişkin hükümler getirilmekte ve bölge idare mahkemelerince verilecek karar türleri yeniden düzenlenmektedir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci ve 46 ncı maddelerinde yapılan değişiklikler istinaf kanun yolunun temel düzenlemelerini oluşturmaktadır. 45 inci maddede yapılan değişiklik, ilk derece mahkemelerince verilecek ve kesin olması sebebiyle istinaf ya da temyiz yoluna başvurulamayacak kararlar düzenlenmektedir. Aynı zamanda istinaf incelemesi için bölge idare mahkemelerine gelen davaların incelenme ve karara bağlanma usulü hükme bağlanmaktadır.

2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde yapılan değişiklik, istinaf mahkemelerince karara bağlanacak konulardan hangisinin temyiz yolu ile Danıştay'a gideceği belirlenmekte olup, bu maddede tahdidi olarak sayılan bu konular dışındaki davaların bölge idare mahkemelerinde istinaf incelemesi neticesinde kesinleşmesi öngörülmektedir. Böylece Danıştay'ın temyizen karara bağladığı iş yükünün yaklaşık yüzde seksen oranında azaltılarak Danıştay'ın içtihat mahkemesi rolünün güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun ilgili bazı hükümleri de değiştirilerek bölge idare mahkemelerinin teşkilat yapısı, istinaf kanun yolu incelemesine uygun hale getirilmektedir.

IV- 5235 sayılı Kanun, 26/9/2004 tarihinde kabul edilmiştir. Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ikinci kez esas yargılaması yapılması ve bu suretle ilk derece mahkemesinde söz konusu olabilecek hukuka aykırılıkların maddi yönden de telafi

edilmesi ve süratle adalete erişimin sağlanması amaçlanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2 nolu Protokolü gereğini yerine getirmek amacıyla kurulması düşünülen bölge adliye mahkemelerinin işler hale getirilmesi amacıyla 5235 sayılı Kanun ve 5271 sayılı Kanunda konuyla ilgili hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır. Aradan geçen süre zarfında değişen mevzuat ve konuyla ilgili yapılan çalışmalarda ortaya konan sorunlar tespit edilmiş olup, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle karşılaşılabilecek tereddütler ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak çeşitli değişiklikler yapılmaktadır.

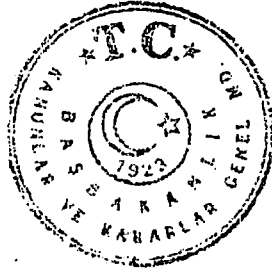
V- Yargı hizmetlerinin hızlandırılması, etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi amacıyla son dönemde birçok düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenlemelerle, yargı hizmetlerinin sunumunda belli bir mesafe kaydedilmiştir. Bununla birlikte, yargının işleyişinin en önemli sükelerinden olan uygulayıcı kurumlar tarafından, mevzuattan kaynaklanan bazı sorunlar bulunduğu zaman zaman dile getirilmiş ve özellikle Yargıtay tarafından, kendi mevzuatlarında işleyişi kolaylaştırıcı mahiyette ve uygulamada tereddüde sebep olan bazı maddelerde değişiklik yapılması talep edilmiştir. Bu talepler de dikkate alınarak, ilgili kanunlarda değişiklikler yapılması amaçlanmaktadır.

Yargıtaydaki hukuk ve ceza dairesi sayılarının kanunla düzenlenmesi yerine, daireler arasındaki hukuk ve ceza olarak görev dağılımının, yıl içinde gelen dosya sayısına bağlı olarak ihtiyaca göre Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenerek, dairelerin daha verimli çalışabilmeleri hedeflenmektedir. Ceza daireleri arasında işbölümünden kaynaklanan belirsizlikler nedeniyle, dosyaların daireler arasında gidip gelmesini en aza indirmek amacıyla, işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamedeki nitelendirme esas alınacaktır.

Öte yandan, 2010 yılında Anayasada ve Yargıtay Kanununda yapılan değişiklikler sonunda, Yargıtayın üye sayısında artış meydana gelmiştir. Üye sayısındaki artışa paralel olarak daha geniş bir temsili sağlamak amacıyla, önemli görevleri bulunan Birinci Başkanlık Kurulunun asıl üye sayısı sekizden onikiye çıkarılmakta; bu düzenlemeyle uyumlu olması amacıyla Kurula hukuk ve ceza dairelerinden seçilecek asıl ve yedek üyelerin sayıları da artırılmaktadır.

Ayrıca, yönetim işlerinde Birinci Başkanın yardımcısı olan Yargıtay Genel Sekreteri ile genel sekreter yardımcılarının seçimi ve nitelikleri konusunda yapılan düzenlemelerle Genel Sekreterliğin daha etkin ve verimli bir şekilde görev yapması amaçlanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle iş bu tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Esrar maddesi, genellikle kırsal alanlarda yasadışı ekimi yapılan kenevir bitkilerinden elde edilmektedir. Diğer yandan, esrar maddesi, kolluk kuvvetleri tarafından ülkemizde en çok yakalanan, uyuşturucu bağımlıları tarafından en sık kullanılan ve vatandaşlarımızı önemli ölçüde tehdit eden uyuşturucu olma özelliğine sahiptir. Mevcut düzenlemede, münhasıran esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapanlara verilecek ceza bir yıldan yedi yıla kadar hapis olarak belirlenmiştir.

Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi suçu özellikle kırsal alanlarda yaygın bir şekilde işlenmeye devam ettiğinden, bu suç için öngörülen cezanın istenen düzeyde bir caydırıcılık sağlamadığı görülmektedir. Ülkemiz açısından önemli bir tehdit unsuru olan, aynı zamanda terör örgütlerinin en önemli gelir kaynaklarından birini oluşturan yasadışı kenevir ekimi suçuyla daha etkin mücadele edebilmek amacıyla suç için öngörülen ceza önemli miktarda artırılmaktadır.

Öte yandan, ceza adaleti bakımından, kişinin münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapması halinde, ceza miktarı daha az olacaktır.

MADDE 2- Tasarıyla idari yargıda itiraz kanun yolu yerine istinaf kanun yolu kabul edildiğinden maddeyle Harçlar Kanununda gerekli uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, bölge idare mahkemelerinin istinaf kanun yoluna ilişkin faaliyetlerini etkin bir şekilde icra edebilmesi için ihtiyaç duyduğu yapı ve teşkilat düzenlenmektedir. Buna göre bölge idare mahkemeleri başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşacaktır. Bir bölge idare mahkemesinde en az iki daire bulunması, gerekli görülen hallerde Adalet Bakanlığının teklifi üzerine HSYK tarafından dairelerin sayısının artırılabilmesi ve azaltılabilmesi öngörülmektedir. Ayrıca maddeyle, bölge idare mahkemesi başkan ve üyeliklerine HSYK tarafından atama yapılacağı ve dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunacağı da hükme bağlanmaktadır.

MADDE 4- Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yolunun yapılandırılması amacıyla bölge idare mahkemelerinin teşkilat yapısına, görevlerine, toplantı ve karar alma usulüne bu mahkemelere atanacak başkan, daire başkanı ve üyelerin niteliklerine ve bu mahkemelerde kurulacak müdürlüklere ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Buna göre mevcut Kanunun 8 inci maddesinde düzenlenen bölge idare mahkemesinin görevleri maddeyle, 2576 sayılı Kanunun 3/A maddesi olarak yeniden düzenlenmekte ve "istinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak" görevi bölge idare mahkemesinin görevleri arasına alınmaktadır.

Mevcut Kanunun 9 uncu maddesinde düzenlenen "bölge idare mahkemesi başkanının görevleri" maddeyle Kanunun 3/B maddesiyle yeniden düzenlenmekte ve mahkeme başkanının bölge idare mahkemesi dairelerinden birine, başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna da başkanlık etmesi hükme bağlanmaktadır.

Yine maddeyle, Kanuna, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunu düzenleyen 3/C maddesi eklenmektedir. Başkanlar Kurulu daireler arasında işbölümünü belirlemekte, dairelerin hukuki ve fiili nedenlerle toplanamaması durumunda diğer dairelerden üye görevlendirmekte, idari yargıda istinaf yolunda, dairelerin benzer konularda birbiriyle çelişen kararlar vermesini önlemek amacıyla bu tür kararların Danıştay Başkanlığına gönderilmesini sağlamaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/D maddesiyle bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri de düzenlenmektedir. İdari yargıda ilk derece mahkemeleri olan idare ve vergi

mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvuruları daireler tarafından karara bağlanacaktır. Daireler ayrıca yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları da karara bağlayacaktır. Mevcut Kanunun 8 inci maddesinde bölge idare mahkemesinin görevleri arasında yer alan “yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözmek” görevi, dairelerin görevleri arasına alınmaktadır. Yine iki mahkemenin aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hallerde; yetkili mahkemenin tayinine karar vermek görevi de dairelerin görevleri arasında sayılmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/E maddesiyle bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanı ve üyelerinin nitelikleri ve atanmaları düzenlenmektedir. Buna göre bölge idare mahkemesi başkan ve daire başkanları birinci sınıf olmuş, üyeleri ise birinci sınıfa ayrılmış idari yargı hakim ve savcılar arasından HSYK tarafından atanacaktır. Bunların tamamının birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş olması da şarttır. Yine maddeyle, Danıştay üyeleri arasından bölge idare mahkemesi başkan ve daire başkanlıklarına atanma usulü hükme bağlanmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/F maddesiyle bölge idare mahkemesi dairelerinin toplantı ve karar alma usulü düzenlenmekte olup, dairelerin bir başkan ve iki üye ile toplanıp çoğunlukla karar verecekleri hükme bağlanmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/G maddesiyle bölge idare mahkemesi adalet komisyonları oluşturulmaktadır. Buna göre bölge idare mahkemesi adalet komisyonları mahkeme başkanının başkanlığında HSYK tarafından belirlenecek iki daire başkanından oluşacaktır. Ayrıca HSYK daire başkanları veya üyeler arasından iki yedek üye belirleyecektir. Başkanın yokluğunda asıl üyelerden kıdemlisi komisyona başkanlık edecek, asıl üyelerin yokluğunda ise yedek üyelerin kıdemlisi komisyona katılacaktır. Ayrıca komisyonun toplanma ve karar alma usulü de madde de düzenlenmektedir. Komisyonların görevleri düzenlenirken 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 113 üncü maddesinde düzenlenen adli yargı adalet komisyonunun görevlerine atıf yapılmaktadır.

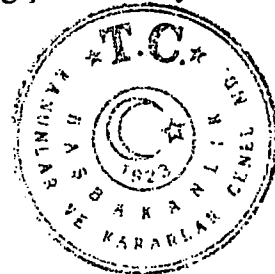
Maddeyle, Kanuna eklenen 3/H maddesiyle bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlüklerin kurulacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 5- Maddeyle, idari yargı ilk derece mahkemelerinde kurulması öngörülen müdürlükler düzenlenmektedir. Buna göre her idare ve vergi mahkemesinde bir yazı işleri müdürlüğü kurulacaktır. Ayrıca Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulacak ve her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunacaktır.

MADDE 6- Maddeyle, 2576 sayılı Kanunda öngörülen tek hakimle çözümlenecek davalara ilişkin parasal sınırın her takvim yılı başında yeniden değerlendirilmesinde arttırılması sırasında bin Türk Lirasını aşmayan bölümünün dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 7- Maddeyle, 2576 sayılı Kanuna geçici 20 nci madde eklenmekte ve Kanunla getirilen idari yargıda istinaf kanun yoluna ilişkin teşkilatlanmanın tamamlanması usulü düzenlenmektedir.

MADDE 8- Tasarıyla, 2577 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelerle itiraz kanun yolu kaldırılarak istinaf kanun yolu getirildiğinden yapılan değişikliklere uyum kapsamında bu maddede de değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 9- Tasarıyla, itiraz kanun yolu yerine istinaf kanun yolu getirildiğinden yapılan değişikliklere uyum kapsamında bu maddede de değişiklik yapılmaktadır.

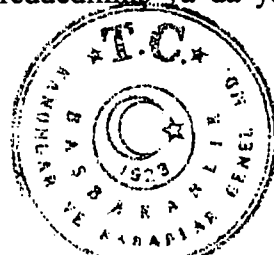
MADDE 10- İdari yargıda davaların tümü aynı usul takip edilmek suretiyle sonuçlandırılmaktadır. Ancak idari davaların bazıları, niteliği itibarıyla diğerlerinden farklıdır. Bu tür davaların geciktirilmeksizin karara bağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan, gecikerek karar verilmesinde hem idare hem de davacılar bakımından katlanması zor ya da imkânsız sonuçlar doğuracak sınırlı sayıdaki dava türünün, diğerlerine göre daha ivedi bir şekilde sonuçlandırılması gerekmektedir. Yargısal sürecin, süratle sonuçlandırılması özel önem taşıyan ihale, özelleştirme, acele kamulaştırma uyuşmazlıklarından kaynaklanan bazı davaların ivedilikle sonuçlandırılmaması halinde, hukuki belirsizlik doğmasına neden olmaktadır. Madde ile Avrupa örneklerinde olduğu gibi idari yargılamaya ivedi yargılama usulü kurumu kazandırılmaktadır.

MADDE 11- 2577 sayılı Kanunun mevcut 45 inci maddesi itiraz kanun yolunu düzenlemektedir. Mevcut sistemde bölge idare mahkemeleri maddede sayılan konularda idare ve vergi mahkemelerince verilen kararları itirazın incelemekte ve kesin olarak karara bağlamaktadır. Ayrıca madde itiraza ilişkin usul hükümleri de getirmektedir. Maddeyle itiraz kanun yolu düzenlemesinden vazgeçilmekte ve istinaf kanun yolu hükme bağlanmaktadır. Buna göre idare ve vergi mahkemelerinin maddede sayılan (konusu beşbin Türk Lirasını geçmeyen iptal ve tam yargı davalarında verilen kararlar, asker ailelerine yardımla ilgili işlemlere karşı açılan davalarda verilen kararlar, kamu görevlilerinin lojman ve izin işlemlerine karşı açılan davalarla ilgili verilen kararlar gibi) kararları kesin olup bu kararlar hakkında istinaf dahil herhangi bir kanun yoluna başvurulmamaktadır. Tahdidi olarak sayılan bu konular dışında idare ve vergi mahkemelerince verilen nihai kararlar istinaf yoluyla bölge idare mahkemelerince incelenecektir. Kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde istinaf yoluna başvurulabilecektir. İstinaf yoluna başvuru, temyiz yoluna başvurunun şekil ve usullerine tabidir. Ancak, bu yola başvurmak isteyen kişi dilekçesinde istinaf yolunda incelenmesi gereken bir uyuşmazlık için yanlış bir makamı belirterek talepte bulursa dahi bu talep konusu dosya istinaf mercii olan bölge idare mahkemelerine gönderilecektir.

Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verecektir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yapacak ve yine istinaf başvurusunun reddine karar verecektir.

Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verecektir. Bu halde bölge idare mahkemesi için esasına girecek ve esas hakkında yeniden bir karar verecektir. İşin esasına girilerek yapılacak inceleme sırasında ihtiyaç duyulması halinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilecektir. Bu durumda istinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

Yukarıda belirtildiği gibi istinaf incelemesinde kural, ilk derece mahkemesince verilen kararda tespit edilen maddi veya hukuki eksikliklerin istinaf mercii tarafından tamamlanarak nihai kararın da istinaf mercii tarafından verilmesidir. Ancak bu kuralın bir istisnası söz konusudur. Şayet ilk derece mahkemesinin 2577 sayılı Kanunun 14 ve 15 inci maddeleri uyarınca ilk inceleme üzerine vermiş olduğu bir karara karşı istinaf başvurusu yapılmış ve istinaf mercii bu başvuruyu haklı görmüş ise istinaf mercii bu kararı bozacak ve dosyayı kararı veren mahkemeye geri gönderecektir. Bunun gibi ilk derece mahkemesindeki davaya görevsiz ya da yetkisiz mahkeme tarafından yahut reddedilmiş ya da yasaklanmış hakim

tarafından bakılmış olması halinde de, istinaf mercii kararı bozmak suretiyle dosyayı geri gönderecektir. Bölge idare mahkemesinin bu kararları kesindir.

Kanunun, Tasarıyla değiştirilmesi öngörülen 46 ncı maddesinde bölge idare mahkemesince verilen (düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında verilen kararlar, konusu yüz bin Türk Lirasını aşan tam yargı davaları ve idari para cezaları hakkında verilen kararlar gibi) bir kısım nihai kararlar aleyhine Danıştay nezdinde temyiz yoluna başvurulabileceği, 46 ncı maddede tahdidi olarak sayılan kararlar dışındaki nihai kararların ise kesin olup bu kararlar aleyhine temyiz yoluna başvurulamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Öte yandan, istinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkimin, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamayacağı öngörülmektedir.

İvedi yargılama usulüne tabi davalarda, doğrudan temyiz yoluna gidilmesi öngörüldüğünden istinaf yoluna başvurulamayacaktır.

MADDE 12- Maddeyle, istinaf kanun yolu incelemesi sonucunda bölge idare mahkemelerince esas hakkında karara bağlanan dava türlerinden temyize tabi olanlar, tahdidi olarak sayılmak suretiyle düzenlenmektedir. Bölge idare mahkemesinin sayılan kararlarına karşı temyiz süresi onbeş gün olarak hükme bağlanmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle, ilk derece mahkemesi kararları yerine bölge idare mahkemesi kararları aleyhine temyiz yoluna başvurulması söz konusu olacağından mevcut kanunda yer alan temyiz dilekçesine ilişkin hükümlerde uyarılama yapılmaktadır.

MADDE 14- Maddeyle, temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar düzenlenmektedir. Mevcut uygulamada verilen onama, düzelterek onama, kısmen onama ve kısmen bozma ile bozma şeklindeki karar türleri korunmaktadır.

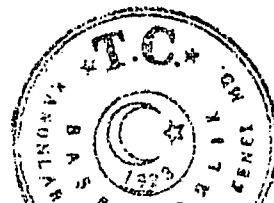
MADDE 15- Maddeyle, temyizen verilen karar üzerine ilk derece mahkemesi sıfatıyla karar veren Danıştay dairesi ve bölge idare mahkemesince yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre bozulan dosya öncelikle incelenecek ve yeniden karara bağlanacaktır. Bölge idare mahkemesinin bozma kararına karşı ısrar etme hakkı olduğu düzenlenmektedir. Bozma kararına uyularak verilecek kararın temyizi halinde temyiz mercii bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak temyiz incelemesi yapacaktır.

MADDE 16- Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yolunun kabul edilmesinin zorunlu sonucu olarak kanun yararına temyiz kurumunda değişiklik yapılmaktadır. Buna göre idare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar aleyhine kanun yararına temyiz yoluna başvurulabilecektir.

MADDE 17- Maddeyle, kanun yoluna gidildiğinde yürütmenin durdurulmasını düzenleyen 52 nci maddede, itiraz kanun yolu yerine istinaf kanun yolunun getirilmiş olması sebebiyle ibare düzeltmeleri yapılmaktadır.

MADDE 18- Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yoluna ilişkin hükümlerin getirilmesi ile karar düzeltmeye ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılmasının zorunlu sonucu olarak Kanunun 55 inci maddesinde gerekli uyum değişiklikleri yapılmaktadır.

MADDE 19- Geçici maddeyle idare ve vergi mahkemelerinin verdikleri nihai kararlar hakkında uygulanacak kanun yolu hükümlerinin belirlenmesinde; 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin Resmî

Gazetede yayımlanacak göreve başlama tarihi esas alınmaktadır. Buna göre, idare ve vergi mahkemelerinin kararları Resmî Gazetede ilan tarihinden önce verilmiş ise bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce uygulanan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanacaktır. Şayet idare ve vergi mahkemelerinin kararları Resmî Gazetede ilan tarihinden sonra verilmiş ise bu Kanunla getirilen Kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Bir başka ifadeyle, Resmî Gazetede ilan tarihinden önce idare ve vergi mahkemelerince verilip henüz haklarında kanun yollarına müracaat edilmemiş kararlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce uygulanan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Resmî Gazetede ilan tarihinden önce idare ve vergi mahkemelerince verilip ilan tarihinden önce ya da sonra kanun yollarına müracaat edilen ve bozulmak suretiyle idare ve vergi mahkemelerine gönderilen dosyalar hakkında da ilk kararın verildiği tarihte uygulanan kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Öte yandan geçici maddenin yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edileceği de hükme bağlanmaktadır.

MADDE 20- Maddeyle, 2577 sayılı Kanunda öngörülen parasal sınırların her takvim yılı başında yeniden değerlendirilme oranında artırılması sırasında bin Türk Lirasını aşmayan bölümünün dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 21- Yargıtayda yirmiüçü hukuk, onbeşi ceza dairesi olmak üzere otuzsekiz daire bulunmaktadır. Maddeyle, Yargıtay daireselerinin hukuk veya ceza dairesi olarak sayıları belirtilemeksizin toplam otuzsekiz daire olduğu hükme bağlanmakta ve bunların kaçının hukuk kaçının ceza dairesi olacağına ve bu daireler arasındaki iş bölümüne ihtiyaca göre Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

MADDE 22- Maddeyle, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunu oluşturan daire başkanları ve üyelerin sayısı, daha katılımcı ve çoğulcu bir Kurul oluşturulmasını sağlamak amacıyla sekizden on ikiye çıkarılmaktadır. Yedek üyelerin sayısı da dörtten sekize yükseltilmektedir. Böylece daha çok sayıda daire başkan ve üyelerinin Birinci Başkanlık Kurulunda temsili sağlanarak Kurulun görevlerinin daha etkin bir şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 23- Maddeyle, otuzsekiz olarak öngörülen daireselerin hukuk veya ceza dairesi olarak sayılarının ve bunlar arasındaki işbölümünün Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenebilmesine imkân tanınmaktadır.

Başkanlar Kurulunun hazırladığı işbölümü karar tasarısı üzerinde Büyük Genel Kurulda değişiklik teklif edilebilmesi için gerekli üçte bir oranı onda bir olacak şekilde değiştirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, ceza daireseleri arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirmenin, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamedeki nitelendirmenin esas alınması benimsenmektedir. Böylece dava açılan belgedeki nitelendirmenin işbölümü bakımından görevli daireyi belirlemesi şeklindeki uygulamadan vazgeçilerek dosyaların zaman ve emek kaybına yol açmaksızın görevli daireye intikalinin sağlanması amaçlanmaktadır. Böylece, yeterli şüphe üzerine düzenlenen iddianamedeki nitelendirme yerine, yapılan yargılama neticesinde delillerin takdirinden sonra ulaşılan kanaat üzerine verilen mahkûmiyete ilişkin karardaki nitelendirmenin işbölümü bakımından görevli Yargıtay dairesini belirlemesi esası tercih edilmektedir.

MADDE 24- Maddeyle, Birinci Başkanın onayıyla Yargıtayda genel sekreter yardımcısı olarak görev yapacak tetkik hâkimlerin niteliklerinde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre genel sekreter yardımcısı olabilmek için birinci sınıf olmak şartı aranacaktır.

MADDE 25- Maddeyle, Yargıtay Birinci Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekili seçilebilmek için gerekli olan kıdem süreleri artırılmaktadır. Anılan unvanlarda görev yapacak olanların Yargıtayda daha uzun yıllar görev yapan deneyimli ve tecrübe sahibi kişilerden olmaları aranmaktadır.

MADDE 26- Maddeyle, Yargıtay Genel Sekreterinin nitelikleri, seçimi ve görev süresi düzenlenmektedir. Buna göre Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Yargıtay Birinci Başkanı tarafından seçilecektir. Genel Sekreter, kural olarak iki yıl görev yapacaktır. Yönetim işlerinde Birinci Başkanın yardımcısı olarak görev yapan Genel Sekreterin görevi, Birinci Başkanın görevinin daha önce sona ermesi halinde de sona erecektir. Görevi sona eren Genel Sekreterin bir kez daha seçilmesi mümkündür.

MADDE 27- Maddeyle, Anayasanın 154 üncü maddesi uyarınca Yargıtay tarafından aday gösterilecek beş aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilmesi öngörülen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcıvekili için Yargıtay Büyük Genel Kurulunda aday gösterme sırasında her üyenin ancak bir adaya oy verebilmesi esası getirilmektedir. Böylece çoğulcu bir anlayışla belirlenen aday listesinin Cumhurbaşkanının seçimine sunulması öngörülmektedir.

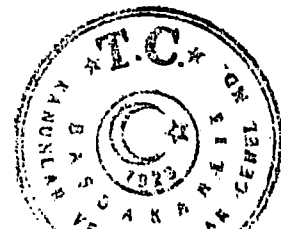
MADDE 28- Maddeyle, Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak 33 üncü maddede de değişiklik yapılmaktadır. Buna göre Birinci Başkanlık Kuruluna hukuk ve ceza daire başkanları arasından üçer asıl ve ikişer yedek üye; hukuk ve ceza dairelerinde üye olarak görev yapanlar arasından da üçer asıl ve ikişer yedek üye seçilecektir. Ayrıca Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için, üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şartı getirilmektedir.

MADDE 29- Geçici maddeyle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulunun, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarisını hazırlaması ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunması hükme bağlanmaktadır. Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunacaktır.

Tasarıyla üye sayısı artırılan Birinci Başkanlık Kurulunun üyelerinin yeniden belirlenmesi ve yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulunun, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirlemesine yönelik geçiş hükümleri getirilmektedir.

MADDE 30- Maddeyle Adalet Bakanlığı teşkilatını düzenleyen 2992 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde değişiklik yapılarak tasarıyla kurulan personel eğitim merkezleri, Bakanlık Eğitim Dairesi Başkanlığıyla ilişkilendirilmektedir.

MADDE 31- Maddeyle, 2992 sayılı Kanuna 34/A maddesi eklenmekte ve Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personelinin, adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimini yapacak olan personel eğitim merkezlerinin kuruluşu ve işleyişiyle ilgili gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE 32- Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinde yapılan değişiklikle adli ve idari yargı hâkim ve savcılarına yönelik meslek içi eğitimin ücretsiz olarak yapılması sağlanmaktadır.

MADDE 33- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve asliye ticaret mahkemelerinin tek hâkimli olduğunu düzenleyen hüküm değiştirilmektedir. Buna göre asliye ticaret mahkemeleri bazı davalar bakımından heyet mahkemeleri haline getirilmektedir.

Yeniden düzenlenen üçüncü fıkrada ise asliye ticaret mahkemelerinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunması öngörülmektedir. Mahkeme önüne gelen davalar, kural olarak bir hâkim tarafından incelenecek ve karara bağlanacaktır. Ancak, maddede bentler halinde sayılan durumlarda yargılama heyet tarafından gerçekleştirilecektir. Bu düzenlemeyle, içeriği ve sonuçları itibarıyla son derece önem arz eden uyuşmazlıkların heyet halinde görülmesi benimsenmektedir. Heyet halinde bakılacak davalarla ilgili ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir taleplerinin de heyet tarafından incelenmesi ve karara bağlanması öngörülmektedir.

Maddede sayılan ve heyet halinde görülmesi öngörülen uyuşmazlıklar dışında kalan hususların mahkeme hâkimlerinden biri tarafından incelenmesi ve karara bağlanması kabul edilmektedir. İşlerin başkan ve üyeler arasındaki dağılımının, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilmesi düzenlenmektedir.

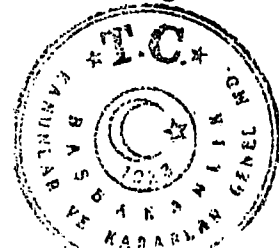
MADDE 34- Mevcut ceza muhakemesi sisteminde koruma tedbirlerine karar vermekle görevli müstakil bir hâkimliğin bulunmaması pratikte birçok farklı uygulama ve aksaklıkların yaşanmasına sebebiyet vermektedir. Koruma tedbirleri hakkında yetersiz gerekçeyle karar verilmesi; bu tür kararları veren mahkemeler arasında yeknesak bir uygulama bulunmaması; şüpheli hakkında tutuklama kararı veren hâkimin, dava açılması durumunda aynı dosya hakkında hüküm vermesi veya hükme katılması yoğun eleştirilere neden olmaktadır. Ayrıca, sulh ve asliye ceza mahkemeleri arasındaki görev ayırımının mahkemeler arasında adaletsiz bir iş dağılımına neden olduğu, bu bağlamda çalışma barışının zedelendiği, bu mahkemeler arasında verilen görevsizlik kararlarının yargılama sürecinin uzamasına sebebiyet verdiği, ayırımın hâkimler arasında hiyerarşik bir algıya neden olduğu da ifade edilmektedir.

Maddeyle, sulh ceza mahkemeleri kaldırılmakta ve sulh ceza mahkemelerinin yargılamaya ilişkin görevi asliye ceza mahkemesine devredilmektedir.

Diğer yandan, esas itibarıyla soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları almak ve işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmaktadır. Buna göre, ceza muhakemesinin soruşturma aşamasında gözlem altına alma, şüphelinin beden muayenesi ve vücudundan örnek alınması, yakalama emri, tutuklama, adli kontrol, arama ve elkoyma gibi ceza muhakemesi işlemleri veya bazı koruma tedbirleri hakkında karar verme yetkisi bu hâkimliklere ait olacaktır. Bu düzenleme her şeyden önce bu işlemler konusunda bir uzmanlaşma ve uygulama birliği sağlayacaktır.

Bu düzenleme sonrasında zaman içinde sulh ceza hâkimliklerinin birbirleriyle olan etkileşimlerinin sağlanmasıyla birlikte koruma tedbirleri alanında verilen kararlarda ülke genelinde bir standart yakalanması amaçlanmaktadır.

Belirtilen amaçlarla, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinde değişiklik yapılmakta ve sulh ceza mahkemesi kapatılarak sulh ceza hâkimliği kurulmaktadır.

MADDE 35- Tasarıyla, sulh ceza mahkemesinin kaldırıldığı ve sulh ceza hâkimliğinin görevinin soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği dikkate alınarak, asliye ceza mahkemesinin görevine ilişkin olarak 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan “sulh ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “hâkimliği” ibaresi eklenmektedir.

MADDE 36- Maddeyle, Yargıtay daire başkanı ve üyeleri arasından bölge adliye mahkemesi başkanlığı ve daire başkanlıkları ile Cumhuriyet başsavcılığına atanma usulü yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 37- 5235 sayılı Kanunun 47 inci maddesinin mevcut üçüncü fıkrasında bölge adliye mahkemesinde görev yapan ve şahsi suçları nedeniyle haklarında yargılama yapılacak olan kişiler sayılırken “Bölge adliye mahkemesi başkan ve üyeleri” ifadesi kullanılmaktadır. Bu ifadenin “daire başkanları”nı kapsamadığı tartışmalarına yol açabileceği düşünülerek maddeye “daire başkanları” ifadesi de eklenmektedir. Ayrıca, bölge adliye mahkemesi dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği kararlara karşı temyiz yolunun açık olduğunu belirtmek bakımından üçüncü fıkraya cümle eklenmektedir.

MADDE 38- 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandum neticesinde kabul edilen Anayasa değişikliği ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun sekretaryası Adalet Bakanlığından ayrılarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bünyesinde teşekkül ettirilmiştir. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı ise varlığını devam ettirmektedir. Söz konusu Anayasa değişikliğinden sonra, adliyeler ilgisine göre hem Kurul hem de Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulunca denetlenmektedir. 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde yeni teftiş sistemine uyumlu bir düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 39- Maddeyle, asliye ticaret mahkemelerinin bazı davalarda heyet halinde karar vermesine ilişkin olarak tasarıyla getirilen hükmün geçiş hükmü düzenlenmektedir.

MADDE 40- Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince, bir yabancının Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren ve 13 üncü maddede sayılanlar haricindeki bir suçu yabancı ülkede Türkiye'nin zararına işlemesi ve Türkiye'de bulunması halinde Türkiye'de yargılama yapılabilmesi Adalet Bakanının istemine bağlıdır.

Kanunun “Rüşvet” suçu düzenleyen 252 nci maddesinin onuncu fıkrası gereğince bir yabancının Türkiye zararına olarak dokuzuncu fıkradaki görevleri ifa eden yabancılara rüşvet vermesi eylemi Türkiye'de resen yargılama konusu yapılmaktadır. Ancak, bir yabancının bir Türk vatandaşı kamu görevlisine yabancı ülkede rüşvet vermesi eyleminde ise yabancı hakkında Kanunun 12 nci maddesi gereğince Adalet Bakanının istemi halinde soruşturma ve kovuşturma yapılabilir.

Başka bir ifadeyle mevcut duruma göre, yabancı bir ülkede bir yabancının Türkiye zararına başka bir yabancıya rüşvet vermesi, teklif etmesi, aracılık etmesi eylemleri resen soruşturulurken, Türk vatandaşına rüşvet vermesi, teklif etmesi, aracılık etmesi durumunda yabancının eylemi ancak Adalet Bakanının istemiyle yargılama konusu yapılabilir.

Öte yandan, 5/2/2004 tarihli ve 2004/6771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin “Yetki” başlıklı 17 nci maddesinde bu şekilde bir izin sistemine yer verilmemiştir.

Maddeye eklenen fıkrayla, yabancı ülkede bir yabancının Türk kamu görevlisine rüşvet vermesi durumunda yabancı bakımından Türkiye'de resen soruşturma ve kovuşturma

yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Aynı şekilde nüfuz ticareti suçu bakımından da Adalet Bakanının istemi aranmayacaktır.

MADDE 41- Yabancı bir ülkede işlenen ya da işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle ülkemizde bulunan bir yabancıнын iade edilebilmesi için Türk Ceza Kanununun 18 inci maddesi gereğince yabancı hakkında diğer bir ülkede kovuşturma başlatılması veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması gerekmektedir. Ancak söz konusu maddede soruşturma aşamasında olan ceza takibatları yönünden geri vermeye imkân sağlayan bir düzenleme yer almamaktadır. Bu durum suçluların iadesi konusunda taraf olduğumuz ve Anayasanın 90 inci maddesi uyarınca iç hukuk kuralı haline gelen uluslararası sözleşmelerle çelişmektedir. Bu nedenle maddede değişiklik yapılmakta ve suçluların iadesinin soruşturma aşamasında da mümkün hale gelmesi sağlanmaktadır.

MADDE 42- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Söz konusu maddenin uygulamasında, bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiş olup, yapılması öngörülen değişikliklerle bunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

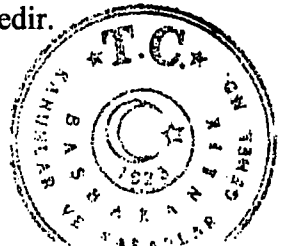
Maddenin beşinci fıkrasında yer alan “suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunacağı”na dair suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali, bu suç mağdurlarının defalarca hastane veya Adli Tıp Kurumuna gitmelerine, buralarda müşahedeye tabi tutulmalarına ve maruz kaldıkları fiili tekrar tekrar yaşamalarına neden olmaktadır. Esasen, akademik çevrelerde bu suçlara maruz kalanların ruh sağlığının mutlaka bozulmuş olduğu kabul edilmekte ve ruh sağlığının bozulması kavramından neyin anlaşılması gerektiği hususunda da tam bir mutabakat bulunmamaktadır. Yapılan değişiklikle söz konusu artırım nedeninin kaldırılması, buna karşılık maddenin birinci ve ikinci fıkrasında düzenlenen cezaların artırılması öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle, şüpheli, sanık veya hükümlüler bakımından lehe sonuç doğmaması amaçlanmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 102 ve 103 üncü maddelerinde tanımlanan suçların temel şekli ile 105 inci maddesinde tanımlanan cinsel taciz suçu arasındaki ayırım ölçütü, fiziksel temastır. 105 inci maddede tanımlanan suçun oluşabilmesi için mağdurun vücuduna fiziksel bir temas söz konusu değildir. Buna karşılık, cinsel arzuların tatmini amacına yönelik olarak mağdurun vücuduna fiziksel temasta bulunulması halinde, mağdurun çocuk olup olmamasına göre 102 veya 103 üncü maddede tanımlanan suçlardan biri oluşmaktadır. Tasarıyla, bu iki maddede tanımlanan suçların temel şeklinden dolayı verilecek cezaların artırılması öngörüldüğünden, somut olayın özelliklerine göre ani hareketlerle yapılan cinsel saldırılar bakımından ceza miktarının suçun temel şeklinden daha az bırakılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, maddenin birinci fıkrasına hüküm eklenmekte ve ani hareketle yapılan dokunuşta maddenin mevcut metnindeki cezanın verilmesi sağlanmaktadır. Diğer yandan, cinsel taciz suçuyla bir karışıklığa neden olabileceği mülahazasıyla “sarkıntılık” ibaresinin yerine “suçun ani hareketle işlenmesi” ibaresi tercih edilmiştir.

Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, verilecek ceza artırılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, bazı özel ilişkiler veya sıfatlar nedeniyle söz konusu suçun işlenmesi hali de bu suç bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, vesayet, üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık ilişkisi nedeniyle söz konusu suçların işlenmesi hâlinde verilecek cezalar artırılacaktır.

Ayrıca, üçüncü fıkraya eklenen (e) bendiyle, insanların toplu olarak bir arada yaşamasının zorunlu olduğu kışla, ceza infaz kurumu, öğrenci yurdu, okul pansiyonu ve hastane gibi yerlerde bu suçların işlenmesi de artırım nedeni olarak kabul edilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında tanımlanan suçun temel şekli, yürürlükteki hükümde olduğu gibi şikâyete tabi bir suç olarak düzenlenmektedir. Kanunda açıkça belirtilen hallerde soruşturma ve kovuşturmanın şikâyete tabi olduğu, temel şekli şikâyete bağlı olan suçun nitelikli hallerinin gerçekleşmesi durumunda artık şikâyet aranmaksızın soruşturma ve kovuşturma yapılabileceği ilkesi karşısında, suçun maddenin birinci fıkrasında düzenlenen temel şekliyle üçüncü fıkrasında tanımlanan nitelikli hallerinin birlikte gerçekleşmesi durumunda, soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı olmayacaktır.

Ayrıca, söz konusu suç nedeniyle mağdurun beden sağlığının bozulabileceği durumlarla karşılaşılabilir. Örneğin cinsel saldırı suçunun işlenmesiyle mağdur yaralanabilmekte, mağdura bir hastalık bulaştırılabilmekte ve hatta bu suçun işlenmesi sonucunda mağdur üreme yeteneğini kaybedebilmektedir. Bu gibi durumlarda, maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre, cinsel saldırı için başvuru cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanacaktır. Böylelikle Kanununun 103 üncü maddesinin beşinci fıkrasıyla da uyum sağlanmış olmaktadır.

MADDE 43- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Söz konusu maddenin uygulamasında, bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiş olup, yapılması öngörülen değişikliklerle bunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında yer alan “suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunacağı”na dair suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali, 102 nci maddede yapılması öngörülen değişiklikler için belirtilen mülahazalarla kaldırılmaktadır. Buna karşılık maddenin birinci ve ikinci fıkrasında düzenlenen cezaların artırılması öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle, şüpheli, sanık veya hükümlüler bakımından lehe sonuç doğmaması ve çocukların cinsel istismarı suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına hüküm eklenmekte ve ani hareketli dokunuşa suçun temel şekline göre daha az ceza verilmesi sağlanmaktadır. Bu düzenlemeyle ilgili olarak 102 nci maddede yapılması öngörülen değişiklikler için belirtilen mülahazalar dikkate alınmaktadır.

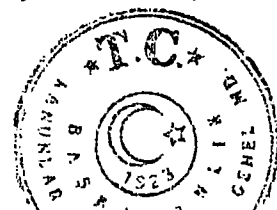
Maddenin üçüncü fıkrasıyla, bazı özel ilişkiler veya sıfatlar nedeniyle söz konusu suçların işlenmesi hali de bu suç bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, üçüncü derece dahil kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey ana, üvey kardeş veya koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından işlenmesi hâlinde verilecek cezalar artırılabilecektir.

Ayrıca, üçüncü fıkraya eklenen (b) bendiyle, insanların toplu olarak bir arada yaşamasının zorunlu olduğu yetiştirme yurdu, ceza infaz kurumu, öğrenci yurdu, okul pansiyonu ve hastane gibi yerlerde bu suçların işlenmesi de artırım nedeni olarak kabul edilmektedir.

Cinsel istismarın, onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı cebir veya tehditle işlenmesi hâlinde ya da bu durumda olmayan diğer çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde de verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

MADDE 44- Türk Ceza Kanununun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunmak suçunun cezası artırılabilecektir.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, birinci fıkrada tanımlanan suçun, arasında evlenme yasağı bulunan kişiler tarafından işlenmesi halinde şikâyet aranmaksızın, altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilmesi düzenlenmektedir. “Ensest” ilişkilerin, birinci fıkrada tanımlanan suçta nazaran daha ağır cezayı gerektiren ve soruşturulması veya kovuşturulması

şikâyete bağılı olmayan bir suç olarak tanımlanması suretiyle, bu suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve çocukların cinsel sömürüsünün engellenmesi amaçlanmaktadır.

Bu düzenlemeye bağılı olarak, rızaya dayalı da olsa onbeş yaşının doldurmamış olan çocuklarla olan enest ilişkisinin, 103 üncü maddede tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçu bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur oluşturduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Maddeye eklenmesi öngörülen üçüncü fıkrayla, suçun koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından da işlenebileceği kabul edilerek, bu durumda, soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için şikâyet şartının aranmayacağı ve ikinci fıkrada öngörülen cezaya hükmolunacağı düzenlenmektedir.

MADDE 45- Cinsel taciz suçu, Türk Ceza Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiş olup, mağdurun çocuk olması durumunda da aynı ceza verilmektedir. Fıkraya eklenen hükümlerle, çocukların cinsel taciz suçuna karşı daha iyi korunabilmesi için, bu suçun çocuğa karşı işlenmesi hâlinde verilecek ceza önemli derecede artırılmaktadır.

Cinsel taciz suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla, cezayı ağırlaştırıcı nedenlerin düzenlendiği maddenin ikinci fıkrasında da değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Suçun; kamu görevinin veya posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle ya da koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan kişiler tarafından işlenmesi hâlleri de, bu suç bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir.

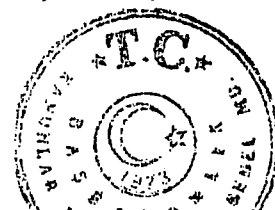
Cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenmesi, bu suç bakımından nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Suçun bu nitelikli hâli, Türk Ceza Kanununun 225 inci maddesinde suç olarak tanımlanan hayâsızca hareketler kapsamındaki teşhircilikle aynı unsurları taşımamaktadır. 225 inci maddede tanımlanan suçu oluşturan teşhirciliğin alenî olması gerekmektedir. Keza, bu teşhirin belirli bir kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmesi gerekmemektedir. Buna karşılık, 105 inci maddenin ikinci fıkrasına (e) bendi olarak eklenen hükme göre, cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenebilmesi için, teşhirin belirli bir kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmesi gerekmekte ve bu teşhirin aleni olmasına da gerek görülmektedir.

MADDE 46- Hırsızlık suçu mağdurlar ve toplum üzerinde çok ciddi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bununla birlikte, ceza hukukunun ana ilkelerinden biri de, suç ile ceza arasında adil bir oran bulunmasıdır. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında vurguladığı üzere, eylemlerin ağırlığı veya hafifliğine göre cezaların da ağır veya hafif olması gerekmektedir.

Hırsızlık suçu sonucunda meydana gelen haksızlığın önem ve derecesi özellikle mağdurlar ve toplum üzerindeki etkisi göz önüne alınarak, cezanın caydırıcılık fonksiyonunun gerçekleştirilebilmesi bakımından, Türk Ceza Kanununun 142 nci maddesinde düzenlenen hırsızlık suçunun nitelikli hallerinin cezaları bir miktar artırılmaktadır.

Diğer yandan, son zamanlarda sıklıkla karşılaşılan hırsızlık suçunun elektronik bir cihazla veya başka bir şekilde kilidin kapanmasını önlemek suretiyle işlenmesi hali de suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Ayrıca, telefon, elektrik ve demiryolu hatlarında bulunan kablo veya makas motoru gibi alt yapı malzemelerinin çalınması suretiyle, kamu hizmeti niteliğindeki bu hizmetlerin verilmesinde önemli derecede aksamalar yaşanmaktadır. Hatta demiryolu hatlarında kullanılan alt yapı malzemelerinin çalınması kazalara sebebiyet vermekte ve can kaybına neden olabilmektedir. Bu itibarla, eylemin ağırlığı ile verilen ceza arasında denge sağlanması bakımından maddeye eklenen beşinci fıkrayla, hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda

haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, verilecek ceza artırılmaktadır.

MADDE 47- Hırsızlık suçunun geceleyin işlenmesi, faile daha çok kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca, bu hal, özellikle konutta işlenen hırsızlık suçlarında mağdurlar üzerinde daha da olumsuz etki bırakmaktadır. Bu suçta caydırıcılığın sağlanması amacıyla, suçun geceleyin işlenmesi halinde verilecek cezanın bir miktar daha artırılmasını sağlamak için Türk Ceza Kanununun 143 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 48- Telefon, elektrik ve demiryolu hatlarında bulunan kablo veya makas motoru gibi alt yapı malzemelerine zarar verilmesi durumunda, kamu hizmeti niteliğindeki bu hizmetlerin verilmesinde önemli derecede aksamalar yaşanmaktadır.

Bu itibarla, eylemin ağırlığı ile verilen ceza arasında denge sağlanması bakımından Türk Ceza Kanununun 152 nci maddesine fıkra eklemek suretiyle, mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, verilecek cezanın artırılacağına dair düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, maddede yapılan diğer bir değişiklikle, eylemin ağırlığı ile verilen ceza arasında denge sağlanması bakımından maddenin birinci fıkrasında düzenlenen cezanın üst sınırı altı yıldan dört yıla indirilmekte ve ikinci fıkrasında yer alan artırım oranı düşürülmektedir.

MADDE 49- Anayasanın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41 inci maddesinde çocukların korunması; “Gençliğin korunması” başlıklı 58 inci maddesinde ise, gençleri uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri alma görevi Devlete verilmiştir.

Diğer yandan, Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, suç oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, çocuklara, bağımlının fiziksel ve ruhsal sağlığıyla aile ve iş yaşamına ve genel olarak toplumsal düzene büyük zararlar vermektedir. Uyuşturucu suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinde yapılan değişiklikle, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçları için belirlenen cezaların önemli miktarda artırılması öngörülmektedir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması halinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezasının alt sınırı artırılmaktadır. Bu suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılabacaktır.

MADDE 50- Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklik için belirtilen gerekçelerle, 190 inci maddede düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçu için belirlenen cezalar da önemli miktarda artırılmaktadır.

MADDE 51- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi başlığıyla birlikte değiştirilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu

veya uyarıcı madde kullanmak suçu için öngörülen hapis cezası, bu suçla daha etkin mücadele etmek ve toplumu uyuşturucuya karşı korumak amacıyla artırılmaktadır.

Maddenin mevcut düzenlemesine göre kovuşturma aşamasında karar verilebilen tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin yerine getirilmesinde birtakım sorunlarla karşılaşmıştır. Bunlardan en önemlisi, aynı kişi hakkında birden fazla tedbir kararı verilebilmesi ve yükümlülüklerin ihlal edilmesine rağmen yargulamaya devam edilmek suretiyle cezaya hükümlenmemesidir.

Bu nedenle, kovuşturma aşamasında verilebilen denetimli serbestlik kararının, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında tedavi işlemlerine bir an önce başlanabilmesi için, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından verilmesi sağlanmaktadır. Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilecektir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında denetimli serbestlik tedbiri kapsamında kendisine yüklenen yükümlülükler uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyaracaktır. Buna göre kişi hakkında uygulanacak erteleme süresi beş yıl iken, denetimli serbestlik süresi ve gerekmesi halinde uygulanacak tedavi süresi en fazla iki yıl olabilecektir.

Kişinin, denetimli serbestlik veya erteleme süresi zarfında,

a) Kendisine yüklenen yükümlülükler veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması,

halinde, hakkında kamu davası açılacak ve yargulamaya devam edilecektir.

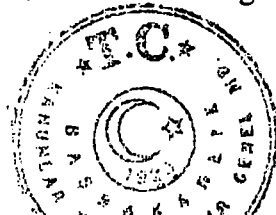
Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da kullanması ihlal nedeni sayılacak ancak bu ihlal ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmayacaktır. İhlalin tekrarlanması halinde ise yeniden kamu davasının ertelenmesi kararı verilemeyecek ve kişi hakkında doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılması söz konusu olacaktır. Diğer bir ifadeyle, tedavi ve denetimli serbestlik hükümleri, bir kişi hakkında ancak bir kez uygulanabilecektir.

Şüpheli erteleme süresi zarfında yükümlülükler aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilecektir.

Ayrıca, maddede suçun vasfının yargılama aşamasında değişmesi durumunda uygulamada çıkabilecek tereddütlerin önlenmesi amacıyla da değişiklik yapılmaktadır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ve uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçlarından yapılan kovuşturma evresinde, suçun 191 inci madde kapsamına girdiğinin anlaşılması halinde, sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilecektir. Böylelikle, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından verilen tedavi ve denetimli serbestlik kararlarının, kovuşturma aşamasında suçun vasfının değişmesi durumunda mahkeme tarafından verilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 52- Türk Ceza Kanununun 277 nci maddesinde tanımlanan suç esasen görülmekte olan bir dava nedeniyle işlenebilen bir suç olduğundan soruşturma aşaması madde metninden çıkarılmaktadır. Diğer yandan, suçun yarattığı tehlikenin hafifliği nazara alınarak teşebbüsün iltimas derecesini geçmediği hallerde faile daha az ceza verilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 53- Maddeyle, ağır ceza mahkemelerinin iş yükü de dikkate alınmak suretiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara itirazın sulh ceza hakimliğine yapılması sağlanmaktadır. Bununla birlikte, itirazlar tüm sulh ceza hâkimliklerine değil kararı veren

Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine yapılacaktır.

MADDE 54- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde sanığın tâbi tutulacağı denetim süresi içinde sanık hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceği düzenlenmektedir.

Söz konusu maddenin uygulamasında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen sanıklar hakkında işledikleri diğer suçlardan dolayı da birçok kez hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verildiği görülmektedir. Yapılması öngörülen değişiklikle, bu uygulamaya son verilmesi ve denetim süresi içinde sanık hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilememesi amaçlanmaktadır. Kişinin işlediği ikinci suçun denetim süresi içinde işlenip işlenmediğinin önemi bulunmamaktadır. Daha önceden işlenen suçlar bakımından da bu yasak uygulanacaktır.

Diğer yandan, maddenin mevcut metninde, denetim süresi içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak bazı yükümlülükleri yerine getirmesine karar verilebileceği düzenlenmiştir. Yapılması öngörülen değişiklikle, hangi yükümlülüklerin uygulanacağını belirleme yetkisi denetimli serbestlik müdürlüğüne verilmektedir. Buna göre, yükümlülük süresini mahkemeler, yükümlülüklerin ne olacağını ise denetimli serbestlik müdürlükleri belirleyecektir. Böylelikle, sanığın kişiliğine, sosyal durumuna ve ihtiyacına en uygun yükümlülüğü yerine getirmesine karar verilecek ve bu müesseseden beklenen en yüksek fayda sağlanacaktır.

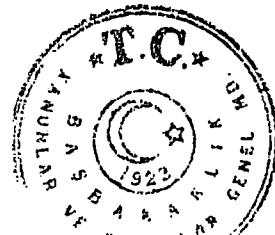
MADDE 55- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 260 inci maddesinde düzenlenen kanun yollarına başvuru hakkına ilişkin hükümler bu kapsamda yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 56- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlenmektedir. Böylelikle, soruşturma aşamasında hâkim kararı gerektiren işlerde uzmanlaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, sulh ceza hâkimliğinin kararlarına karşı yapılacak itirazların da uzmanlaşma ve yeknesaklığın sağlanması amacıyla sulh ceza hâkimliklerince incelenmesi sağlanmaktadır.

Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe, o yerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın sulh ceza hâkimliğine ait olacaktır.

Diğer yandan, itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararlarına karşı itiraz edilmesi durumunda da aynı usul uygulanacak, fakat ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hâkimliği itirazlara bakamayacaktır.

MADDE 57- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 273 üncü maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, istinaf kanun yoluna başvuru hakkına ilişkin hükümler bu kapsamda yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 58- Yapılan değişiklikle, bölge adliye mahkemelerinin vereceği kararlardan olan istinaf başvurusunun reddi kararları bakımından itiraz kanun yolunun açık olduğu ifade edilmektedir.

MADDE 59- Ceza Muhakemesi Kanununda bölge adliye mahkemelerinin vereceği karar türleri arasında “düzelterek istinaf başvurusunun esaslan reddi” kararı, yani “düzelterek onama” benzeri bir karar türü bulunmamaktadır. 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinde yapılan düzenlemeyle, bölge adliye mahkemelerinin bazı durumlar bakımından bu tür kararlar verebilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan değişiklikle uyumlu olması bakımından, maddeye ikinci fıkraya eklenmektedir. Bölge adliye mahkemesinin duruşma açarak yeniden yaptığı yargılama sonunda, ilk derece mahkemesi kararının isabetli olduğu kanaatine varması durumunda, istinaf başvurusunu esaslan reddedebilmesi mümkün hale getirilmektedir. Bu şekilde verilen esaslan ret kararı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan esaslan ret kararı ile aynı şekilde hüküm doğuracaktır.

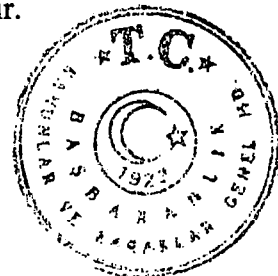
MADDE 60- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, temyiz kanun yoluna başvuru hakkına ilişkin hükümler bu kapsamda yeniden düzenlenmektedir.

Maddede yapılan değişiklikle ayrıca, adli para cezasını gerektiren suçlar dolayısıyla ilk derece mahkemelerinden verilen ve sadece suç niteliğini değiştirmeyen bölge adliye mahkemesi kararları değil, suç niteliğini değiştiren bu nitelikteki bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı da temyiz kanun yoluna gidilemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 61- Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesine eklenmesi öngörülen fıkrayla, yargılama giderlerinin hükümden ayrı karara bağlanacağı ve bu giderlere karşı itiraz kanun yoluna başvurulabileceği ancak hüküm aleyhine başka nedenlerden dolayı kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla yargılama giderlerinin de hükümle birlikte inceleneceği düzenlenmektedir. Böylelikle, salt yargılama giderlerinde yapılan hatadan dolayı kanun yolu olarak itiraz müessesesi öngörülmekte, Yargıtayın iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 62- 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmların cezalarının infazının geri bırakılacağı düzenlenmiştir. Ancak, fıkradaki “toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı” ibaresinin çok geniş yorumlanması ve bu imkandan yararlanması gereken hükümlülerin soyut gerekçelerle yararlanamaması nedeniyle anılan düzenlemenin sınırlı şekilde uygulandığı gözlemlenmiştir.

Bu itibarla, fıkrada yer alan “toplum güvenliği bakımından tehlikelilik” unsuruna “ağır ve somut bir tehlike” kriteri eklenmek suretiyle, ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum bakımından ağır ve somut bir tehlike oluşturmayan mahkûmların cezalarının infazının geri bırakılması amaçlanmaktadır. Düzenlemeye göre, ağır ve somut tehlike açıkça belirlenmediği ve gerekçelendirilmediği takdirde bu mahkûmların cezasının infazı geri bırakılabilecektir.

MADDE 63- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 108 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlara uygulanacak koşullu salıverilme süreleri yeniden düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen sekizinci fıkrayla, mükerrir olup olmadıklarına bakılmaksızın, çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet halinde hükümlülerin ceza infaz kurumlarında kalacağı süre önemli oranda artırılmaktadır.

Maddeye eklenen dokuzuncu fıkrayla, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçu ile 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar, ilk defa suç işlemiş olsalar bile, koşullu salıverilmeden yararlanabilmeleri bakımından mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi olmaktadır. Böylelikle, bu hükümlülerin daha uzun süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanmış olacaktır.

Diğer yandan, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların faillerine hapis cezası vermek suretiyle, bu kişileri ceza infaz kurumuna almak, toplumu ve çocukları korumak ayrıca faili ıslah etmek için yeterli bir tedbir ve ceza hukuku yaptırımı olarak kabul edilmemektedir. Failin aynı zamanda tedavi edilmesi ve bazı yükümlülüklerle tabi tutulması da gerekmektedir. Bu failer bakımından uygulanacak tedavi ve yükümlülüklerle ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 64- Maddeyle, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna ek madde eklenmekte ve kanunlarda sulh ceza mahkemesine ve sulh ceza hâkimine yapılan atıfların, yeni kurulan sistemde hangi mahkeme veya hâkimliğe yapıldığı belirlenmektedir.

MADDE 65- Maddeyle, 5320 sayılı Kanuna geçici 6 ncı madde eklenmekte ve sulh ceza mahkemeleri kaldırılmaktadır. Bununla birlikte, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimliklerinin kurulması öngörülmektedir.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine, görülmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilmesi gerekmektedir.

Sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemeyecektir. Maddeyle, sulh ceza mahkemelerin kaldırılmasına ve sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Öte yandan, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesine göre kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme veya bulundurma ya da kullanma suçu kapsamında yargılama aşamasında karar verilebilen tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine, tasarıda yapılması öngörülen değişiklikle Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma aşamasında karar verilmesi sağlanmaktadır. Bununla birlikte, hâlen bu suç kapsamında görülmekte olan davalarda nasıl bir yol izleneceğine ilişkin uygulamada tereddütler oluşabilecektir. Tasarıya geçici madde eklenmek suretiyle, görülmekte olan davalarda 191 inci madde kapsamında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi ve ilgili hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanması sağlanmaktadır.

MADDE 66- Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak aklama ve terörün finansmanına yönelik eylemlerin anlık olarak gerçekleştirilebildiği günümüzde, bu suçlarla mücadelenin de aynı ölçüde sürat ve gizlilik içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Bu nedenle 5549 sayılı Kanun ile 6415 sayılı Kanun kapsamında Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına verilen bir kısım görevlerin ifası ve icrası aşamasında, talep ve bildirimlerin anlık iletilme zorunluluğunun yanı sıra iletişimde kolay, etkin ve hızlı şekilde gerçekleştirilme ihtiyacı bulunmaktadır. Söz konusu görevler kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere yapılacak tebligatların süratli ve güvenli yapılması ve bu yükümlülüklerin derhal yerine getirilmesi zorunluluk arz etmektedir.

Bu çerçevede ivedilik ve gizlilik gereksinimleri göz önünde bulundurularak anılan yasal düzenlemeler ve ilgili mevzuat kapsamında yapılacak talep ve bildirimlere ilişkin tebligat işlemlerinin, Başkanlığın iş süreçlerini destekleyici özel düzenlemelerle yürütülmesi gerekmektedir.

Maddeyle Başkanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesini temin etmek üzere elektronik yoldan anlık güvenli iletişim yapılarak gizlilik içerisinde hızlı çalışma ortamının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu şekilde kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere iletilecek talep ve bildirimlerin mümkün olabilecek en hızlı ve güvenli şekilde sorumlusuna ulaştırılması ve cevapların yine bu güvenli ağ aracılığıyla alınması planlanmaktadır. Bu vesile ile kuruma verilen aklama ve terörün finansmanı ile mücadele görevlerinin daha etkin yürütülebilmesi hedeflenmektedir.

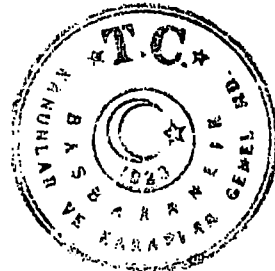
MADDE 67- Maddeyle değiştirilen dördüncü fıkrayla Kanunun 9/A maddesi ile getirilen düzenleme kapsamında elektronik tebligata uygun bir iletişim altyapısı oluşturulmaması da dâhil olmak üzere getirilen yükümlülükler uymayan kişi, kurum ve kuruluşlara idari para cezası uygulanması öngörülmekte ve bu cezalar için üst sınır belirlenmektedir.

Beşinci fıkrayla Kanun kapsamında her bir işlem için uygulanan idari para cezalarına Kanunun 3, 4 ve 5 inci maddelerinde belirtilen yükümlülükler için üst limit getirilmekte, takip eden yılda aynı neviden yükümlülük ihlalinin olması halinde, cezanın caydırıcılığı açısından en üst ceza haddinin artırımı olarak uygulanması amaçlanmaktadır.

Altıncı fıkrayla uygulanan cezalara karşı yargı mercii olarak idare mahkemeleri belirlenmekte ve başvuruların tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yapılabileceği hükmü getirilmektedir.

5549 sayılı Kanunda beş yıl olarak düzenlenen soruşturma zamanaşımı süresi daha sonra yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) alt bendi ile üç yıla indirilmiştir. Ancak 5549 sayılı Kanun kapsamında kesilen idari para cezalarında inceleme ve yargı süreçleri dikkate alındığında idari para cezalarının üç yıl içinde kesinleşmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Yedinci fıkrayla soruşturma zamanaşımı süresi yönünden uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi ve idari para cezalarının uygulanabilir hale getirilmesi öngörülmektedir.

MADDE 68- Maddenin 10 uncu fıkrasında yapılan değişiklik ile, 3 üncü maddenin 1 ila 9 uncu fıkraları kapsamında yapılan kaçakçılık fiillerinin konusunu oluşturan eşyaların akaryakıt, tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde bu fıkra kapsamında cezalandırılması uygulamasında, benzer fiillerin 11, 18 ve 19 uncu fıkralarda da yer alması nedeniyle ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi, akaryakıt, tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerle birlikte diğer kaçak eşyaların birlikte yakalanması halinde birden fazla fıkra uyarınca ceza verilmesi yerine tek fıkra uyarınca ceza verilmesi amaçlanmıştır.

11, 18 ve 19 fıkralarda yapılan değişiklik ile de, yerli üretim ile 10 uncu fıkrada yer alan yabancı menşeli eşyalara ilişkin kaçakçılık fiillerinin ayrı ayrı yaptırıma bağlanması amaçlanmıştır.

18 ve 19 uncu fıkralarda yapılan değişiklik ile, hürriyeti bağlayıcı cezaların alt ve üst sınırları, aynı neviden eşyalara ilişkin kaçakçılık fiillerine ilişkin yaptırımlarla eşit hale getirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 69- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlenmektedir. Böylelikle, soruşturma aşamasında hâkim kararı gerektiren işlerde uzmanlaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, tasarıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, münhasıran bu tür kararları vermekle görevli hâkimlikler tarafından verilen kararlara karşı yapılacak itirazların da uzmanlaşma ve yeknesaklığın sağlanması amacıyla, bu hâkimliklerce bakılmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmaktadır.

Değişikliğe göre, sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe, o yerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın sulh ceza hâkimliğine ait olacaktır. En yakın sulh ceza hâkimliğinin belirlenmesi bakımından ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Üçüncü Dairesine yetki verilmesi amacıyla 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 70- Maddeyle, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı olarak görev yapacak personel eğitim merkezlerine ilişkin kadro ihdası yapılmakta ve yapılacak atamalarda Bütçe Kanunundan kaynaklanan sınırlamaların uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 71- Tasarıyla, bölge idare mahkemelerinin görevleri yeniden düzenlendiğinden bölge idare mahkemelerinin ve bölge idare mahkemesi başkanlarının görevlerini düzenleyen 2576 sayılı Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

İdari yargıda itiraz kanun yolu kaldırılarak istinaf kanun yolu kabul edildiğinden 2577 sayılı Kanunun 47 nci maddesi ve kararın düzeltilmesi kanun yolu kaldırıldığından aynı Kanunun 54 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, sulh ceza mahkemesinin kuruluşuna ilişkin olarak 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddesinde yer alan "sulh ceza" ibareleri madde metninden çıkarılmaktadır.

Diğer yandan, Cumhuriyet savcılarının sulh ceza mahkemelerindeki görevleriyle ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 188 inci ve 238 inci maddesinde yer alan düzenlemeler yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 72- Yürürlük maddesidir.

MADDE 73- Yürütme maddesidir.

